SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

BIULETYN

Z 28. POSIEDZENIA
RADY OCHRONY PRACY (IX KAD.)
W DNIU 20 LISTOPADA 2012 R.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Rady Ochrony Pracy (nr 28)

20 listopada 2012 r.

Rada Ochrony Pracy, obradująca pod przewodnictwem poseł **Izabeli Katarzyny Mrzygłockiej (PO)**, przewodniczącej Rady, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– przyjęcie stanowisk Rady Ochrony Pracy w sprawie:
a) przestrzegania przepisów prawa pracy w placówkach ochrony zdrowia,
b) Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa i Higieny Pracy,
c) kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;

– Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2013 r.;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięła **Iwona Hickiewicz** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięła pracownica Kancelarii Sejmu **Ewa Mierosławska** z sekretariatu Rady w Biurze Prawnym i Spraw Pracowniczych.

Po zakończeniu pierwszej części posiedzenia odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy.

Udział wzięli: **Lech Czapla** szef Kancelarii Sejmu reprezentujący marszałek Sejmu **Ewę Kopacz**, **Radosław Mleczko** podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, **Iwona Hickiewicz** główny inspektor pracy, **Zbigniew Derdziuk** prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, **Bogusław Piasecki** wiceprezes Urzędu Dozoru Technicznego, **Włodzimierz Hausner** doradca prezesa Naczelnej Organizacji Technicznej, **Wiesława Taranowska** wiceprzewodnicząca Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, przedstawiciele sponsorów: Polskiej Telefonii Cyfrowej SA, Fiata Auto Poland SA, Polskiego Zrzeszenia Producentów i Dystrybutorów Środków Ochrony Indywidualnej, Mazowieckiej Spółki Gazownictwa Sp. z o. o., Team Prevent Sp. z o. o., Koksowni Przyjaźń Sp. z o. o., Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA, przedstawiciele placówek naukowych i instytutów badawczych, zakładów pracy, pracodawców i związków zawodowych.

Uroczystości przewodniczyła poseł **Izabela Katarzyna Mrzygłocka (PO).** Ceremonię wręczenia nagród poprowadziła **Maria Madej** pracownik Ośrodka Certyfikacji Osób i Systemów Zarządzania CIOP-PIB.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Otwieram posiedzenie Rady Ochrony Pracy. Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia przewiduje: pkt 1 – przyjęcie stanowisk Rady Ochrony Pracy w sprawie: a) przestrzegania przepisów prawa pracy w placówkach ochrony zdrowia, b) Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, c) kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; pkt 2 – Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2013 r. – materiał został przygotowany przez PIP; pkt 3 – sprawy bieżące.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia proponowanego porządku dziennego? Nie widzę zgłoszeń. Stwierdzam, że Rada przyjęła porządek dzienny.

Przypominam, że po zakończeniu posiedzenia, o godz. 13.00, rozpocznie się uroczystość wręczenia nagród laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy, którego organizatorem jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Przechodzimy do punktu pierwszego – przyjęcie stanowiska Rady Ochrony Pracy w sprawie przestrzegania przepisów prawa pracy w placówkach ochrony zdrowia.

Proszę panią prof. Danutę Koradecką o przedstawienie projektu stanowiska.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Przedstawię projekt przygotowany przez Zespół ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy. Oto jego brzmienie: „Na posiedzeniu 11 września 2012 r. Rada Ochrony Pracy, po wysłuchaniu informacji na temat przestrzegania przepisów prawa pracy w placówkach ochrony zdrowia, którą opracowała i przedstawiła Państwowa Inspekcja Pracy, z niepokojem stwierdza, że stan przestrzegania przepisów prawa pracy w tych placówkach od lat jest niezadowalający, a w odniesieniu do przepisów o czasie pracy – wręcz alarmujący. Nieprawidłowości dotyczące warunków zatrudnienia występują w 67% kontrolowanych placówek. Dotyczą one:

- regulaminu pracy (60%),
- wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych (56%),
- udzielania urlopów wypoczynkowych – w 54%,
- nieprzestrzegania dobowej normy czasu pracy (35%), które polegało najczęściej na dwukrotnym wykonywaniu pracy w tej samej dobie pracowniczej,
- przekraczania tygodniowej normy czasu pracy (24%).

Niedopuszczalne są praktyki zawierania kilku rodzajów umów z tymi samymi osobami w celu omijania przepisów o czasie pracy. Ten stan rzeczy nie tylko stanowi zagrożenie dla pracowników ochrony zdrowia, lecz także negatywnie wpływa na jakość usług leczniczych świadczonych pacjentom oraz ich bezpieczeństwo.

W kontrolach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, przeprowadzanych wskutek skarg, stwierdzono w szczególności niewłaściwe przygotowanie pracowników do pracy, w tym brak szkoleń, badań profilaktycznych i odpowiednich uprawnień kwalifikacyjnych. Dodatkowo, w 44% kontrolowanych placówek występowały nieprawidłowości związane z wyposażeniem pracowników w odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej. Jest to szczególnie niepokojące wobec konieczności wdrożenia w służbie zdrowia nowej dyrektywy Rady 2010/32/UE z 10 maja 2010 r. dotyczącej ochrony przed tzw. zranieniami, które są m.in. przyczyną zakażeń wirusowym zapaleniem wątroby i HIV.

Odnosząc się do przedstawionych przez PIP informacji, Rada Ochrony Pracy zwraca uwagę, że do podstawowych przyczyn nieprzestrzegania przepisów prawa pracy należą:

1) niedostateczna liczba personelu medycznego, gdyż liczba lekarzy, jak i pielęgniarek przypadających w Polsce na 1000 osób należy do najniższych w państwach OECD. Problem ten wymaga szerszej analizy obecnego rynku pracy oraz uwarunkowań ekonomicznych decydujących o redukcji zatrudnienia w placówkach opieki zdrowotnej, a także podjęcia działań o charakterze długofalowym, skierowanych na kształcenie wykwalifikowanej kadry medycznej.

2) brak odpowiednich procedur bezpieczeństwa i higieny pracy w sytuacji dużej liczby zagrożeń (fizycznych, chemicznych, biologicznych) występujących w placówkach ochrony zdrowia,

3) niedostateczny stan monitorowania wypadków przy pracy, w tym szczególnie zranień, których dotyczy dyrektywa 2010/32/UE w sprawie zapobiegania zranieniom ostrymi narzędziami w sektorze opieki medycznej, przewidziana do implementacji w 2013 r.

W związku ze wskazanymi wyżej problemami Rada zaleca Państwowej Inspekcji Pracy podjęcie stosownych planowych kontroli.

Rada zwraca się do ministra zdrowia o przedstawienie planu działań zmierzających do poprawy obecnego stanu warunków pracy w służbie zdrowia”.

Na końcu projektu umieszczony jest rozdzielnik.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie projektu stanowiska.

Czy ktoś z państwa ma uwagi?
Pan Chałoński, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Michał Chałoński:
Moja uwaga dotyczy przedostatniego zdania: „W związku ze wskazanymi wyżej problemami Rada zaleca Państwowej Inspekcji Pracy podjęcie stosownych planowych kontroli". Jeżeli są to planowe kontrole, to cóż Rada Ochrony Pracy ma zalecać? PIP będzie realizować kontrole według planu. Skreśliłbym to zdanie.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:
Gdyby zapisać „stosownych kontroli"…

Członek Rady Ochrony Pracy Michał Chałoński:
To na pewno byłoby lepiej.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:
Pani prof. Koradecka zwróciła uwagę na str. 1 projektu. W trzeciej kropce należy skreślić myślnik oraz wyraz „w" a cyfry 54% umieścić w nawiasie. Wówczas zapis będzie analogiczny jak w pozostałych podpunktach.

Czy są jeszcze jakieś uwagi? Nie widzę zgłoszeń.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem stanowiska w brzmieniu proponowanym w projekcie wraz z tymi poprawkami? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie przestrzegania przepisów prawa pracy w placówkach ochrony zdrowia.

Przechodzimy do projektu stanowiska w sprawie Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Proszę panią prof. Koradecką o przedstawienie projektu stanowiska.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:
„Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 9 października 2012 r. zapoznała się z materiałem przygotowanym przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, dotyczącym średniookresowej oceny Strategii Wspólnoty Europejskiej *Podniesienie wydajności i jakości w pracy: Wspólnotowa strategia na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2007 – 2012* oraz założeniami przyszłej strategii WE na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2013 – 2020.

Z przedstawionych Radzie informacji wynika, że zgodnie z przedstawioną oceną średniookresową obecnej strategii, Polska należy do czołówki państw europejskich w zakresie podejmowanych działań na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy. Mimo to wskaźniki śmiertelnych wypadków w Polsce są wyższe od średnich w UE: według najnowszych danych Eurostatu, wskaźnik wypadków śmiertelnych (standaryzowany zgodnie z metodologią Eurostatu) wynosił w 2009 r. w Polsce – 5,66, a w UE – 2,52".

W tym miejscu zwracam uwagę na przypis. Standaryzowany wskaźnik wypadków przy pracy dla danego kraju stanowi sumę ważoną wskaźników wypadków przy pracy dla poszczególnych sekcji gospodarczych, przy czym wagi dla tych sekcji przyznawane są w zależności od stosunku liczby osób pracujących w danej sekcji gospodarki do liczby całej pracującej populacji.

„Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Komisję Europejską, zmniejszenie liczby wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych pozostanie naczelnym celem nowej strategii UE. W zależności od potrzeb, państwa członkowskie mogą ustalać cele ilościowe w tym zakresie. Proponowane cele szczegółowe nowej strategii, wynikające z oceny średniookresowej obecnej strategii oraz z realizacji strategii Europa 2020, obejmują osiągnięcie takiego samego (zgodnego z wymaganiami Dyrektywy Ramowej 89/391/EWG) poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników we wszystkich państwach UE, zapewnienie ciągłej poprawy stanu zdrowia pracujących, a także poprawy jakości miejsc pracy. Komisja wskazuje na potrzebę opracowywania krajowych strategii określających cele i kierunki działań długoterminowych na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy. Równocześnie kładzie nacisk na przygotowanie odpowiednich programów działań prewencyjnych jako podstawowych narzędzi do osiągania tych celów.

Biorąc powyższe pod uwagę, Rada stwierdza, że przeniesienie strategii UE na poziom krajowy w celu zmniejszenia liczby wypadków przy pracy i chorób związanych z pracą oraz ograniczania zagrożeń zawodowych wymaga wzmocnienia integracji działań planowanych w tym celu zarówno przez organy administracji państwowej i samorządowej oraz nadzoru nad warunkami pracy, jak i przez partnerów społecznych. W szczególności Rada zwraca uwagę na potrzebę:

- wzmocnienia działań w zakresie prewencji zagrożeń zawodowych na poziomie zakładów pracy, w tym rozwoju partycypacji pracowniczej oraz wiedzy i umiejętności kadry zarządzającej we wspólnym kształtowaniu warunków pracy,
- zwiększenia skuteczności edukacji i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- wykorzystania osiągnięć nauki,
- promowania dobrych praktyk w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- poprawy skuteczności nadzoru nad warunkami pracy,
- rozwoju dialogu społecznego i porozumień partnerów społecznych na każdym poziomie.

Rada popiera inicjatywę podjętą przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, która jest ukierunkowana na wymianę informacji i integrowanie działań na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy, planowanych zgodnie ze strategią UE przez organy administracji państwowej, organy nadzoru nad warunkami pracy i partnerów społecznych. Rada oczekuje na jej wyniki i uważa za celowe opracowanie na tej podstawie dokumentu strategicznego określającego cele oraz kierunki działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w Polsce zgodnie ze strategią Europa 2020”.

Na końcu projektu umieszczony jest rozdzielnik.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie projektu stanowiska.

Czy są uwagi? Nie widzę zgłoszeń.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem stanowiska w proponowanym brzmieniu? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Przechodzimy do projektu stanowiska w sprawie kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Proszę pana dr. Paszkiewicza o przedstawienie projektu stanowiska.

Członek Rady Ochrony Pracy Andrzej Paszkiewicz:

30 października br. zostało rozesłane zawiadomienie o posiedzeniu Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych, Zespołu ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy oraz Zespołu ds. Nauki, Edukacji i Promocji oraz Współpracy z Partnerami Społecznymi. Do zawiadomienia załączono pierwotny projekt stanowiska z prośbą o nadesłanie uwag i propozycji do 5 listopada br. Uwagi nadesłała pani prof. Koradecka. Posiedzenie trzech zespołów odbyło się 8 listopada br. Wypracowano na nim ostateczny projekt stanowiska.

Projekt składa się z trzech części. W pierwszej części przywołano materiały CIOP-PIB oraz PIP, które były rozpatrywane na posiedzeniu Rady Ochrony Pracy 9 października. Następnie zwrócono uwagę na działania związane z kampaniami informacyjnymi. Podkreślono istotną rolę i celowość prowadzenia tego rodzaju kampanii. Dalej przytoczono dane statystyczne, z których wynika, że mimo prowadzenia szeregu kampanii pracownicy, a niekiedy pracodawcy nadal nie przywiązują należytej wagi do przestrzegania przepisów bhp i prawidłowego postępowania.

W drugiej części przytoczone są wszystkie kampanie prowadzone przez Państwową Inspekcję Pracy i Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Wspólnym celem tych kampanii jest zachęcanie pracodawców i pracowników do opracowywania i wdrażania metod służących poprawie stanu bezpieczeństwa pracy. Skutecznie prowadzone działania w zakresie prewencji wypadkowej i chorób zawodowych oznaczają ograniczenie wydatków instytucji ubezpieczeniowych, a także zmniejszenie

kosztów ponoszonych przez budżet państwa, pracodawców oraz osoby poszkodowane w wyniku wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

W trzeciej części zawarte są wnioski, które odczytam:

„Mając na uwadze troskę o zdrowie fizyczne i psychiczne społeczeństwa oraz zmniejszenie kosztów wynikających z wypadków przy pracy i chorób zawodowych, Rada Ochrony Pracy uważa za niezbędne:

1) dalsze dostosowywanie metod i form działalności polskiej inspekcji pracy do standardów obowiązujących w inspekcjach państw unijnych, w tym przez współdziałanie z mediami stanowiącymi istotne źródło upowszechniania informacji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy wśród pracodawców i pracowników,

2) zwiększenie zainteresowania ze strony przedstawicieli przedsiębiorstw udziałem w działaniach mających na celu podnoszenie wiedzy z zakresu przeciwdziałania wypadkom i chorobom zawodowym, jak również organizowaniem w przedsiębiorstwach własnych przedsięwzięć (niezbędne jest zapewnienie im wsparcia merytorycznego, w tym odpowiednich materiałów informacyjnych),

3) zapewnienie środków finansowych na opracowywanie i upowszechnianie, szczególnie przez takie instytucje, jak PIP i CIOP-PIB, materiałów informacyjnych i szkoleniowych z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,

4) koncentrowanie działań kampanii informacyjnych na tych działach gospodarki, w których występują zagrożenia zawodowe najczęściej skutkujące wypadkami i/lub chorobami związanymi z pracą,

5) uwzględnianie w działaniach kampanii aspektu praktycznego (prezentacja dobrych praktyk, wizyty techniczne w przedsiębiorstwach),

6) wsparcie instytucjonalne w celu zachęcenia mediów publicznych do zaangażowania się jako partnera oraz wypełniania swojej misji publicznej i/lub zapewnienie odpowiednich środków finansowych na promocję w mediach organizowanych kampanii i wydarzeń, co zwielokrotni przekaz kampanii i pozwoli na szersze wykorzystanie opracowanych materiałów”.

Na str. 4 zamieszczony jest rozdzielnik.

W imieniu trzech zespołów wnoszę o przyjęcie stanowiska w proponowanym brzmieniu.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie projektu stanowiska.

Czy są uwagi? Nie widzę zgłoszeń.

Przechodzimy do głosowania. Kto jest za przyjęciem stanowiska w proponowanym brzmieniu? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie kampanii informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przechodzimy do punktu drugiego – Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2013 r.

Proszę panią minister o przedstawienie materiału.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Program działania Państwowej Inspekcji Pracy, który mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie, określa długofalowe priorytety, a także szczegółowy harmonogram zadań przewidzianych na 2013 r. Ostateczną redakcję Programu poprzedziła konsultacja wśród partnerów instytucjonalnych i społecznych, w wyniku której powstał dokument uwzględniający sugestie i propozycje tematyczne podmiotów zaangażowanych na rzecz ochrony pracy w Polsce.

Zwracam uwagę państwa na dwutorowy charakter programu. Z jednej strony – plan działań długofalowych ukierunkowany na realizację strategicznych celów w latach 2013 – 2015, zaś z drugiej – program roczny odzwierciedlający bieżące problemy ochrony pracy, w tym oczywiście stałe ustawowe obowiązki PIP oraz zadania własne okręgowych inspektoratów pracy.

W 2013 r. planujemy przeprowadzić 88 tys. kontroli, a przynajmniej 200 tys. podmiotów (pracodawców i przedsiębiorstw, pracowników, rolników indywidualnych, uczniów studentów i innych) objąć różnorodnymi programami prewencyjnymi.

Ustalając zadania długofalowe, mieliśmy na uwadze fakt, iż działamy w warunkach spowolnienia gospodarczego i trudnej sytuacji na rynku pracy. Pracownicy poszukują stabilnego zatrudnienia, podczas gdy wielu pracodawców stara się ograniczyć koszty, niestety pomijając wymogi prawa pracy. Do Państwowej Inspekcji Pracy coraz częściej napływają sygnały – ze strony związków zawodowych, Rady Ochrony Pracy, komisji sejmowych i samych pracobiorców – o zawieraniu umów cywilnoprawnych w warunkach uzasadniających zawarcie umowy o pracę, a także o nadużywaniu umów terminowych. Dlatego zwrócimy szczególną uwagę na kwestię przestrzegania przepisów przy zatrudnianiu, a zwłaszcza na zawieranie wspomnianych umów.

Działania kontrolne PIP w tym zakresie zostaną wsparte kampanią informacyjno-promocyjną „Zanim podejmiesz pracę", którą skierujemy do pracowników, w tym osób rozpoczynających aktywność zawodową. Myślą przewodnią projektu jest zaakcentowanie znaczenia przestrzegania prawa pracy przy zatrudnianiu, z uwzględnieniem umów cywilnoprawnych i terminowych.

W obszarze bezpieczeństwa pracy program formułuje dwa zasadnicze cele – ograniczenie skali wypadkowości w miejscu pracy i rozszerzanie działalności prewencyjnej. W dążeniu do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy i poprawy przestrzegania przepisów bezpieczeństwa pracy inspiracją dla nas jest zasada wyrażona w założeniach do nowej europejskiej strategii na najbliższe lata, która brzmi: *prewencja wypadkowa przed rehabilitacją zdrowotną.* Przypisujemy szczególne znaczenie działaniom zapobiegawczym, polegającym na merytorycznym wsparciu kadry zarządzającej w przedsiębiorstwach oraz systematycznym nadzorze nad warunkami pracy.

W planie zadań długofalowych umieściliśmy sprawowanie wzmożonego nadzoru nad wybraną grupą zakładów o wysokiej skali zagrożeń zawodowych. Typowane przez okręgowe inspektoraty pracy zakłady cechuje szczególnie duże ryzyko zawodowe, o czym świadczą wysokie przekroczenia norm czynników szkodliwych dla zdrowia, wysokie wskaźniki wypadkowości (częstotliwości i ciężkości), duża liczba rent inwalidzkich. Wzmożony nadzór ma prowadzić do systematycznej poprawy warunków pracy w tej trudnej kategorii zakładów.

Planujemy długofalowe działania kontrolne także w średnich (50 – 249 pracowników) i dużych zakładach (250 i więcej pracowników), w których wystąpiły wypadki przy pracy, zwłaszcza o cechach powtarzalnych. Sprawdzimy przestrzeganie przepisów i zasad dotyczących oceny ryzyka zawodowego oraz ocenimy skuteczność podejmowanych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko.

Pracodawcy i przedsiębiorcy zainteresowani ograniczeniem zagrożeń wypadkowych mogą liczyć na naszą merytoryczną pomoc w ramach programu prewencyjnego „Zarządzanie bezpieczeństwem pracy w średnich i dużych zakładach, w których wystąpiły wypadki przy pracy".

Szczególny akcent zostanie położony na promowanie kultury prewencji w środowisku pracy. Wyniki naszych ankiet przeprowadzonych po zakończeniu programów informacyjno-edukacyjnych utwierdzają nas w przekonaniu, że istnieje znaczne zapotrzebowanie społeczne na upowszechnianie problematyki bezpieczeństwa pracy i obowiązujących regulacji prawnych.

Do zmiany postaw w zakresie bezpieczeństwa pracy ma też zachęcać m.in. 3-letnia kampania informacyjno-promocyjna „Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie". Według badań inspektorów PIP, wśród przyczyn wypadków nadal dominują przyczyny ludzkie (46,8% w 2011 r.), w tym nieprawidłowe lub samowolne zachowanie pracownika, czy nieużywanie sprzętu ochronnego. Kampanię kierujemy do pracowników i ich bezpośrednich przełożonych w sektorach o wysokim poziomie zagrożeń zawodowych, zwłaszcza w przemyśle przetwórczym (ze względu na wysoką liczbę poszkodowanych w wypadkach). Przy okazji będziemy informować o możliwości udziału małych i średnich firm w programach prewencyjnych PIP, ułatwiających funkcjonowanie zakładu zgodnie z obowiązującymi przepisami i poprawę warunków pracy.

Inspiracją do działań służących zmniejszaniu ryzyka wypadkowego ma być także kampania informacyjna „Szanuj życie – bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”, która obejmie znaczący odsetek rolników indywidualnych prowadzących produkcję roślinną lub zwierzęcą.

Spośród rocznych zadań kontrolnych i prewencyjnych PIP pragnę zwrócić uwagę na kilka tematów.

Problematyka wypłaty należności pracowniczych pozostanie bardzo ważną częścią działań PIP, ze względu na dużą skalę naruszeń przepisów i społeczny wymiar zagadnienia. Kontrole będą podejmowane zarówno w następstwie skarg i innych sygnałów o nieprawidłowościach, jak i zgodnie z planem – w wytypowanej grupie zakładów zróżnicowanej pod względem formy własności, wielkości zatrudnienia czy branży.

Zintensyfikujemy kontrole zatrudniania pracowników tymczasowych w związku z licznymi informacjami o naruszeniach przepisów. Chodzi przede wszystkim o zdiagnozowanie i ograniczenie zjawiska wykorzystywania przepisów ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych niezgodnie z intencją ustawodawcy oraz egzekwowanie uprawnień pracowników tymczasowych wynikających z przepisów prawa pracy. Kontrolami objęte będą zarówno agencje pracy tymczasowej (których liczba z roku na rok wzrasta – z 3 tys. w 2010 r. do 3,5 tys. na początku bieżącego roku), jak i pracodawcy użytkownicy. Zgodnie z zaleceniem Rady Ochrony Pracy, przyjrzymy się zwłaszcza agencjom kierujących pracowników tymczasowych do pracy u zagranicznych pracodawców użytkowników.

Od 2009 r. Państwowa Inspekcja Pracy uczestniczy w realizacji Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców. Podobnie jak w 2012 r., kontrole PIP obejmą nie tylko kwestie wynikające z założeń strategii, ale również zagadnienia czasu pracy kierowców. Przemawiają za tym skargi kierowane do PIP, wskazujące na znaczną skalę naruszeń przepisów o czasie pracy przez firmy zajmujące się transportem drogowym.

Będziemy kontynuować kontrole podmiotów leczniczych. W zakresie prawnej ochrony pracy ocenimy zgodność charakteru świadczonej pracy z rodzajem zawartej umowy, a także przestrzeganie przepisów o czasie pracy (w tym o odpoczynku dobowym i tygodniowym), wypłacie wynagrodzenia, urlopach wypoczynkowych oraz zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. W myśl sugestii wielu członków Rady, tematyka kontroli zostanie rozszerzona o zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy. Inspektorzy skupią się na ocenie ryzyka zawodowego, szkoleniach bhp, badaniach profilaktycznych, pomiarze czynników szkodliwych dla zdrowia, wyposażeniu pracowników w środki ochrony indywidualnej, a także problematyce zapobiegania wypadkom przy pracy oraz organizacji nadzoru i kontroli stanu bhp.

Na ograniczanie i eliminowanie zagrożeń zostaną ukierunkowane działania kontrolne w branży budowlanej, cechującej się szczególnie wysokimi wskaźnikami wypadkowości. Kontrole prac budowlanych i rozbiórkowych przeprowadzimy m.in. pod kątem prawidłowości zamontowania i odbioru rusztowań fasadowych. Kontynuowane będą kontrole bezpieczeństwa i higieny pracy przy budowie i remontach dróg.

Będziemy konsekwentnie powtarzać działania kontrolne u pracodawców lekceważących obowiązek zapewnienia bezpiecznych warunków pracy.

Podnoszeniu standardów ochrony pracy w firmach budowlanych ma także służyć program informacyjno-prewencyjny, popularyzujący wiedzę o zabezpieczeniach zbiorowych oraz promujący nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne w zakresie bezpieczeństwa pracy w tej branży. Skoncentrujemy się na problematyce przygotowania pracowników do pracy w małych firmach, a także właściwego nadzoru ze strony osób kierujących pracą, nakładów na bhp i zarządzania bezpieczeństwem pracy na dużych placach budów. Adresatami programu będą pracodawcy oraz przedsiębiorcy budowlani, osoby sprawujące nadzór, koordynatorzy ds. bhp, specjaliści służby bhp, generalni wykonawcy i inwestorzy.

Kontrole skoncentrowane na zapobieganiu zagrożeniom wypadkowym przeprowadzimy także w podziemnych zakładach górniczych. Inspektorzy pracy przeanalizują oko-

liczności i przyczyny wypadków przy pracy o charakterze powtarzalnym, z odniesieniem do oceny ryzyka zawodowego oraz zweryfikują realizację wniosków profilaktycznych.

W firmach świadczących usługi górnicze w podziemnych zakładach górniczych sprawdzimy przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy pod ziemią.

Zarówno w podziemnych zakładach górniczych, jak i w firmach świadczących usługi górnicze inspektorzy ocenią również przestrzeganie przepisów o czasie pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zatrudniania pracowników w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych.

W związku z wysokimi wskaźnikami wypadkowości w zakładach przemysłu spożywczego (gdzie liczby bezwzględne poszkodowanych są wyższe niż w górnictwie) inspektorzy zwrócą szczególną uwagę na zagrożenia stanowiące źródło wypadków przy pracy. Do kontroli wytypowane zostaną zakłady, w których w latach 2009 – 2012 odnotowano dużą liczbę zdarzeń wypadkowych.

Inspektorzy ocenią poziom bezpieczeństwa pracy przy uboju zwierząt i przetwórstwie mięsa, w przetwórstwie ryb i owoców morza oraz w zakładach piekarniczych i cukierniczych.

Niepokoi także statystyka wypadkowości w szkołach, w których corocznie dochodzi do blisko 100 tys. wypadków z udziałem uczniów oraz prawie 5 tys. wypadków dotyczących nauczycieli i innych osób pracujących w oświacie. Corocznie odnotowuje się również kilkaset przypadków chorób zawodowych narządu głosu wśród nauczycieli. Zwracała na to uwagę Rada Ochrony Pracy na jednym z ostatnich posiedzeń.

Kontrolami zostaną objęte szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne. Równolegle będzie realizowany program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”. Kompleksowe działania kontrolno-prewencyjne mają na celu kształtowanie świadomości zagrożeń tak wśród nauczycieli i innych pracowników szkół, jak i uczniów.

Pozostałe zadania z naszego planu na 2013 r., które z konieczności tylko zasygnalizuję, obejmują m.in. branżę naftową i gazową, nowo powstałe zakłady o różnym profilu działalności, zagadnienia bezpiecznej pracy przy zrywce drewna, problematykę bezpieczeństwa chemicznego i przeciwwybuchowego, spełniania wymagań zasadniczych i minimalnych, a także programy prewencyjne i liczne konkursy służące budowaniu kultury bezpiecznej pracy.

Chciałabym teraz wspomnieć o stałych działaniach Państwowej Inspekcji Pracy, które wynikają bezpośrednio z zapisów ustawowych, a często też wiążą się z koniecznością systematycznego monitorowania sytuacji w wybranych obszarach ochrony pracy. Należy wymienić przede wszystkim kontrole dotyczące przestrzegania przepisów w zakresie czasu pracy, urlopów pracowniczych, ochrony uprawnień związanych z rodzicielstwem, zatrudniania pracowników młodocianych i osób niepełnosprawnych, legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich i cudzoziemców.

W obszarze bezpieczeństwa pracy badane będą okoliczności i przyczyny wypadków przy pracy, a także środki zapobiegające tym wypadkom, z uwzględnieniem oceny ryzyka zawodowego i właściwego przygotowania pracowników do pracy.

Okręgowe inspektoraty pracy zrealizują także wiele zadań własnych wynikających z lokalnych uwarunkowań i potrzeb w zakresie ochrony pracy, które nie są ujęte w grupie działań koordynowanych centralnie.

Prawna ochrona pracy (w tym problematyka legalności zatrudnienia) będzie przedmiotem inspekcji m.in. w placówkach gastronomicznych, a także przy pracach sezonowych. Inspektorzy sprawdzą przestrzeganie praworządności w stosunkach pracy również w jednostkach samorządowych, teatrach i innych instytucjach kultury. Spełnianie przepisów bhp inspektorzy skontrolują m.in. w zakładach zajmujących się wydobyciem i przeróbką kopalin mineralnych, zakładach rolnych, oczyszczalniach ścieków, stacjach uzdatniania wody, a także w zakładach garbarskich.

Na prezentowany program składają się również zadania Państwowej Inspekcji Pracy realizowane na forum międzynarodowym, które zostały sformułowane z uwzględnieniem oczekiwań i sugestii Rady Ochrony Pracy, parlamentarzystów i partnerów społecznych. Dotyczą one m.in. aktywności PIP wynikającej z członkostwa w Komitecie

Wyższych Inspektorów Pracy, wymiany doświadczeń, w tym dobrych praktyk, w ramach wizyt studyjnych przedstawicieli partnerskich instytucji, rozwijania współpracy na mocy podpisanych porozumień i podejmowania nowych inicjatyw. W planach uwzględniamy np. nawiązanie bliższej współpracy z inspekcją ukraińską, w szczególności w obszarze legalności zatrudnienia. Spodziewamy się również wizyty międzynarodowego zespołu ekspertów, który oceni funkcjonowanie Państwowej Inspekcji Pracy – w ramach przeprowadzanej przez SLIC oceny systemów inspekcyjnych państw członkowskich. Zespół przenalizuje możliwości wdrażania i egzekwowania dyrektyw UE dotyczących bezpieczeństwa i ochrony pracy.

Wyrażam nadzieję, że realizacja przedstawionych Wysokiej Radzie zadań będzie – także w myśl założeń do nowej strategii europejskiej – częścią zintegrowanych krajowych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję pani minister za przedstawienie programu działania Państwowej Inspekcji Pracy.

Otwieram dyskusję.

Pan senator Rulewski, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Wystąpienie pani minister oceniam jako dobre, ale niewystarczające. Sądzę, że należy je uzupełnić co najmniej o cztery punkty. Uważam, iż z początkiem przyszłego roku i w następnych latach będziemy mieli do czynienia ze zjawiskiem dość masowego zatrudniania osób o wydłużonym wieku aktywności zawodowej zarówno tych do 67 roku życia, jak i tych, które podejmą działalność w ramach elastycznego czasu pracy na ½ etatu. Dlatego proponuję uwzględnienie w planie działań wieloletnich kontroli zatrudnienia osób o wydłużonym wieku aktywności zawodowej.

Druga kwestia dotyczy zjawiska związanego z ochroną wzroku. W przedłożonym materiale jest mowa o ochronie słuchu. Uważam, że na równi – jeśli nie w większym stopniu – Państwowa Inspekcja Pracy powinna zająć się badaniem urządzeń ochrony wzroku, ale także warunków oświetlenia. Może to nie jest właściwe określenie. Chodzi bowiem o miejsca, gdzie oświetlenie dzienne jest niewłaściwe. Wprawdzie w materiale mówi się o kontrolach w tym zakresie, ale dotyczą one pomieszczeń, w których nie ma naturalnego oświetlenia. Zatem drugi punkt, który proponuję wprowadzić do programu dotyczy kontroli oświetlenia i urządzeń ochrony wzroku.

W harmonogramie realizacji zadań kontrolnych i prewencyjnych w 2013 r. wśród tematów rocznych wymienia się kontrole prac budowlanych i rozbiórkowych z uwzględnieniem zagadnień dotyczących prawidłowości zamontowania i odbioru rusztowań. Proponuję rozszerzyć tematykę kontroli o prace przy wykopach ze względu na występującą w tych pracach wysoką częstotliwość wypadków śmiertelnych, niedopracowanie przepisów w tym zakresie lub ich stałe nieprzestrzeganie.

Kolejne zagadnienie ma związek z coraz powszechniejszym używaniem punktowych czy nie sieciowych urządzeń gazowych. Chodzi o butle gazowe, na których niekiedy zmontowane są całe instalacje gazowe – od wózków akumulatorowych po punkty gastronomiczne. Uważam, że to stwarza zagrożenie nie tylko dla obsługujących, ale również dla osób korzystających np. z małej gastronomii. Nigdy nie dość kontroli zabezpieczeń w tym zakresie, chociażby ze względu na energię, która tkwi w tych już coraz większych butlach.

Ostatnie zagadnienie wprawdzie nie wynika wprost z podstawowych przepisów prawa pracy, lecz z uchwalonej pod koniec ubiegłej kadencji tzw. ustawy antydyskryminacyjnej. Ta ustawa ma charakter powszechny. Dotyczy obywateli. Chciałbym skupić się na pracownikach. Zakazuje dyskryminacji m.in. ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność. Uważam, że należałoby poszerzyć zakres zagadnień kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy o dyskryminację pracowników ze względu na płeć, wiek i niepełnosprawność.

Członek Rady Ochrony Pracy Krzysztof Gadowski:

Chciałbym pogratulować pani minister przedstawionego dokumentu. Nie ukrywam, że jestem bardzo pozytywnie zaskoczony formą, w jakiej zostały przedstawione infor-

macje i zadania, które stawia sobie Państwowa Inspekcja Pracy. Tym bardziej cieszy, że wiele wniosków Rady Ochrony Pracy zostało uwzględnionych w przedstawionym programie. Wystarczy chociażby wspomnieć kwestie związane z agencjami pracy tymczasowej. Konkretne wnioski Rady zostały przekształcone w konkretne zapisy dotyczące działań PIP. Następnie podziemne zakłady górnicze i firmy zewnętrzne świadczące usługi na ich rzecz, czas pracy – to jedne z wielu elementów, które zostały uwzględnione w tym dokumencie.

Należy z satysfakcją odnotować, że państwo w przedłożonym materiale w sposób bardzo rzetelny prezentują problem i kontrole, które będziecie przeprowadzali. Widać, że jest to przemyślane od początku do końca. Wskazana jest forma realizacji, terminy, podmioty odpowiedzialne za przygotowanie i przeprowadzenie kontroli oraz analizy, które odbywają się nie jedno-, lecz dwustopniowo.

Mam pytanie dotyczące szerokiej działalności związanej z przeprowadzeniem kontroli. Czy terminy w harmonogramie są wpisane przez poszczególne okręgowe inspektoraty pracy, które będą prowadziły kontrole, czy też centrala wyznacza np. termin roczny na przeprowadzenie przez dany okręgowy inspektorat kontroli w poszczególnych zakładach?

W przedłożonym dokumencie zwraca się uwagę na profilaktykę prowadzoną przez zarówno przez centralę, jak i okręgowe inspektoraty pracy. Wzmacnianie tej działalności postulowała Rada Ochrony Pracy. Na uwagę zasługuje także duża liczba konkursów, zwłaszcza realizowanych przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie. Dlaczego akurat ten inspektorat jest zaangażowany w przeważającą liczbę konkursów?

Konkursy zawierają dużo profilaktycznych działań adresowanych zwłaszcza do młodzieży – szkolenia, przygotowanie do zawodu. Te elementy zostały wyraźnie wskazane.

Państwowa Inspekcja Pracy wielokrotnie podejmuje kontrole na podstawie anonimowych skarg, co często spotyka się z różną reakcją. Natomiast wyniki tych kontroli – o czym miałem okazję przekonać się – świadczą, że tego rodzaju działania są potrzebne, mimo że wywołują pewną konsternację – ktoś, kto składa skargę nie podpisuje się z imienia i nazwiska.

Centrala PIP i okręgowe inspektoraty pracy prowadzą bezpłatne poradnictwa prawne. Jakie jest zainteresowanie tą działalnością? Ilu porad udzielacie? Dzisiaj bardzo trudno przeciętnemu obywatelowi skorzystać z fachowej pomocy w zakresie ochrony pracy.

Z satysfakcją przyjąłem fakt, iż Główny Inspektorat Pracy podjął się koordynacji działań zapisanych w przedłożonym dokumencie.

Członek Rady Ochrony Pracy Maciej Sekunda:

Wydaje mi się, że przedłożony program trafnie dokonuje wyboru zadań, ustalając najistotniejsze z nich. W moim przekonaniu, program jest bardzo ambitny, gdyż sytuacja płacowa kadry Państwowej Inspekcji Pracy nie jest najlepsza. Brakuje elementu motywacji ekonomicznej tej kadry.

Złożyłem drobne propozycje dotyczące programu na ręce pani głównej inspektor pracy. Przedłożę je również w sekretariacie Rady. Natomiast chciałbym podnieść dwie kwestie. Otóż, ten ambitny program, trafnie skonstruowany, może być zburzony w bieżącym działaniu przez konieczność badania skarg przez Inspekcję Pracy. Okazuje się, że 30% kontroli przeprowadzanych przez PIP to kontrole wynikające ze skarg. Czy nie należałoby rozważyć, czy wszystkie skargi – tu będę polemizował z moim przedmówcą – powinny być badane? Zwracam uwagę, że inspektor na rozpatrzenie skargi poświęca pewien czas, w którym mógłby prowadzić działalność prewencyjną w zakładzie zatrudniającym kilkudziesięciu czy kilkuset ludzi w znacznie szerszym zakresie.

Rośnie liczba skarg, szczególnie anonimowych. Wydaje się, że należałoby zastanowić się, czy nie można zmienić tego sposobu funkcjonowania, chociaż zdaję sobie sprawę, że pewne wymogi narzucają przepisy i konieczność ich przestrzegania.

Druga sprawa, którą chciałbym zasygnalizować, dotyczy kwestii powiązania działalności prewencyjnej z wypadkowością. Pani inspektor słusznie zwracała uwagę na tę kwestię, podnosząc konieczność kontroli branż, w których odnotowano dużą liczbę wypadków. Jest to działanie ze wszechmiar zasadne. Z drugiej strony, od kilku lat w sprawoz-

daniach głównego inspektora pracy obserwuję brak informacji o wypadkach przy pracy. Wydaje się, iż należałoby wrócić do podawania tej informacji w sprawozdaniach, bo wówczas będzie ewidentnie wskazane powiązanie działalności kontrolnej ze stanem zagrożeń i liczbą wypadków w poszczególnych branżach.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:
Standardem są podziękowania dla głównego inspektora za dobry plan i następnie zgłaszanie kolejnych uwag. Uważam, że sposób prezentacji pani minister był wyjątkowo zwarty i klarowny, co – jak widać – jest typowe dla kobiet na wysokich stanowiskach.

Za istotne merytorycznie należy uznać przyjęte w programie cele długofalowe, natomiast wśród 20 zadań rocznych – co jest dużą liczbą – na pewno zagadnienia czasu pracy i odpoczynku kierowców, kontrole w budownictwie, podziemnych zakładach górniczych oraz program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa", który wspólnie realizujemy w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Pozyskanie młodzieży, która niebawem wejdzie na stanowiska pracy jest warunkiem powodzenia. Dlatego proponowałabym uwzględnienie w programie oprócz osób starszych na stanowiskach pracy, o których mówił pan senator Rulewski, także młodych pracowników.

Zwracam uwagę, że prawie 40% wypadków stanowią zdarzenia, którym ulegają osoby wieku 30 i nieco więcej lat. Czyli na początku drogi zawodowej wykształcony, sprawny, przygotowany – teoretycznie i praktycznie – do pracy młody człowiek zostaje wyłączony z tego rynku. Otrzymuje rentę. Zapewne będzie jeszcze długo żył i wraz z rodziną będzie cierpiał niedostatek. To bardzo ważna kwestia. Wprowadzenie młodego pracownika na stanowisko pracy i do procesu pracy jest bardzo istotne. Należy przyjrzeć się jak ta sprawa jest realizowana w przedsiębiorstwach – czy jest jedynie formalnością, czy też rzetelnym wprowadzeniem do procesu pracy.

Proponowałabym wprowadzenie do zadań długofalowych na lata 2013 – 2015 działań prewencyjno-kontrolnych obejmujących zagadnienia związane z nowymi zagrożeniami, a konkretnie z nanomateriałami. Cały świat, w tym również Komisja Europejska, zajmuje się tą kwestią. Obecnie w większości technologii – na pewno lakierniczych, malarskich, farmaceutycznych, włókienniczych – nanomateriały zajmują dominujące miejsce. Należałoby zbadać wiedzę i sposób postępowania pracodawców z nanomateriałami, a także czy występuje ryzyko niekontrolowanego uwalniania tych cząstek.

Jeśli chodzi o budownictwo, to sądzę, że należałoby położyć akcent na podwykonawców. O ile porozumienie dla bezpieczeństwa pracy w budownictwie zawarte przez siedem dużych firm funkcjonuje i jest znakomitym rozwiązaniem, to jednak dochodzi do wypadków wśród podwykonawców. Pewien podmiot wygrywa przetarg, powierza wykonanie zadania podwykonawcy, ten – kolejnemu, na końcu tego łańcucha są osoby, które podejmą się każdej pracy. Wówczas zaczyna się nieszczęście.

Należałoby się również przyjrzeć maszynom instalowanym w zakładach pracy. Obecnie w korporacjach międzynarodowych bardzo często zdarza się, że likwidowany zakład czy oddział przekazuje maszyny temu, który pozostaje. Te urządzenia nie mają instrukcji. Nie zostały przebadane. Nie wiadomo, co w nich jeszcze funkcjonuje. Jest dużo elektronicznych systemów, które stwarzają zagrożenia. Zatem należałoby sprawdzić jak pracodawcy traktują park maszynowy oraz zbadać ewentualne zagrożenia ze strony maszyn używanych, które znajdują się poza kontrolą.

Natomiast uważam za dyskusyjną kwestię, której być może należałoby w przyszłości poświęcić więcej czasu. W przedłożonym materiale wśród przewidzianych zadań została wymieniona kontrola realizacji zadań służby bhp. Zapewne trudno być zadowolonym z funkcjonowania tej służby, podobnie zresztą jak z większości służb działających w naszym kraju. Jeżeli Inspekcja Pracy w trakcie kontroli w zakładzie pracy skoncentruje się na pracy służby bhp, to czy to pośrednio nie zwalnia pracodawcy z obowiązków w tym zakresie? Przypominam, że u wielu pracodawców nadal dominuje przekonanie, że za sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy odpowiada jedynie zatrudniony czy wynajęty pracownik służby bhp. Dlatego należałoby nieco inaczej zapisać to zadanie – np. udział służby bhp w kształtowaniu warunków pracy, ale nie ocena realizacji zadań. Zwracam uwagę, że, zgodnie z Kodeksem pracy, służba bhp jest jedynie opiniodawczo-

-doradczym organem pracodawcy. Natomiast zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy jest konstytucyjnym obowiązkiem pracodawcy.

Chodzi o to, żeby kontrole nie utwierdzały pracodawców w przekonaniu, że za sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w ich zakładzie odpowiada jedynie pracownik służby bhp. Jeżeli zostaną stwierdzone nieprawidłowości w tym zakresie, to można zwolnić bhp-owca, zatrudnić innego i oczekiwać na następną kontrolę. Dlatego nie należy ujmować tego zadania jako kontroli realizacji zadań służby bhp, lecz jako analizę działań służby bhp w zakresie kształtowania warunków pracy. Moglibyśmy przeprowadzić dyskusję na temat służb bhp, bo jest to rzeczywiście ważny element systemu ochrony pracy.

Członek Rady Ochrony Pracy Andrzej Paszkiewicz:

Mam pytanie dotyczące zadań własnych okręgowych inspektoratów pracy. Czy tematyka zadań poszczególnych okręgowych inspektoratów pracy jest proporcjonalna do liczby zatrudnionych w nich pracowników, czy też wynika z ich inicjatywy i inwencji? Bo np. Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie właściwie zajmuje się dwoma zagadnieniami – wózkami jezdniowymi z napędem silnikowym i oczyszczalniami ścieków. Bezpieczeństwo i higiena pracy w oczyszczalniach ścieków jest bardzo istotną kwestią, zważywszy na informacje, że województwo podkarpackie jest drugim w kraju, gdzie zbudowano najwięcej tego typu urządzeń, łącznie z kanalizacją. Natomiast uwzględniając nabycie przez Chińczyków części cywilnej Huty Stalowa Wola, sądzę, że należałoby wprowadzić temat związany z tymi zagadnieniami. Bowiem dobrze wiemy, iż Chińczycy w odróżnieniu od Japończyków nie przestrzegają bhp. Dlatego niejako na starcie należy lepiej przyjrzeć się tematowi, żeby przyzwyczajać stronę chińską do przestrzegania przepisów.

Członek Rady Ochrony Pracy Renata Górna:

Z satysfakcją odnajduję w przedłożonym programie uwzględnienie wielu postulatów formułowanych przez Radę oraz wyników ubiegłorocznej działalności Państwowej Inspekcji Pracy. Wspomnę chociażby o podmiotach leczniczych, czy umowach cywilnoprawnych. Chodzi o kontrole ukierunkowane na kwestie nawiązywania stosunku pracy i zagadnienia świadczeń pracowniczych.

Pozytywnie oceniam zaprezentowany dokument. Niemniej jednak chciałabym zadać trzy pytania. Wśród zadań rocznych nie znalazłam – być może nie dostrzegłam – punktu zawartego w ubiegłych latach. Chodzi o kontrole w małych zakładach zatrudniających do 50 pracowników. Rozumiem, że one być może są włączone w horyzontalny plan kontroli. W planie rocznym zostały uwzględnione nowo powstałe zakłady oraz średnie i duże. Wydaje mi się, że byłoby dobrze ująć w planie rocznym kontrole małych zakładów, zwłaszcza tych, w których w ciągu ostatnich dwóch – trzech lat doszło do wypadków. Należałby skontrolować tę grupę, a nawet – jak w latach ubiegłych – przeprowadzić rekontrole.

Druga kwestia dotyczy kampanii informacyjno-prewencyjnych i programów prowadzonych przez PIP. Chyba wszyscy dobrze je oceniają. Ze szczególnym zadowoleniem przeczytałam informację o dwóch programach, które będą realizowane. Pierwszy – w ramach działań długofalowych – „Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie". Rozumiem, że będzie realizowany na szczeblu okręgowym. Czy planują państwo jego przeniesienie na poziom centralny? Z doświadczeń realizacji kampanii „Poznaj swoje prawa w pracy" wynika, że wspomniany wyżej program powinien być realizowany na szczeblu centralnym. Wiem, że zakresy obu programów są nieco inne. Zdaję sobie sprawę, że w kolejnych latach nastąpią pewne modyfikacje w zakresie realizacji. Ale czy ten program będzie realizowany jedynie na szczeblu okręgowych inspektoratów pracy?

Kolejne pytanie dotyczy programu „Ochrona zdrowia w miejscu pracy – ograniczanie negatywnych skutków narażenia na szkodliwe czynniki środowiska pracy". Poza dwoma ogólnymi zdaniami, nie znalazłam konkretnych informacji na temat tego programu. Czy będzie realizowany na szczeblu centralnym czy okręgowym? Prosiłabym o odpowiedź.

Ostatnie pytanie dotyczy społecznych inspektorów pracy. W ubiegłym roku Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach realizował – bardzo dobrze ocenioną – kampanię „Akademia społecznego inspektora pracy". To był cykl szkoleń o charakterze praktycz-

nym, w których uczestniczyło wielu społecznych inspektorów pracy. Nie odnalazłam tej kampanii wśród zadań realizowanych przez OIP w Katowicach. Czy nie warto byłoby powrócić do tej kampanii? Szkoda byłoby nie wykorzystać jej dorobku. Jest potrzeba szkoleń w tym zakresie.

Chciałabym jeszcze przedstawić postulat dotyczący społecznych inspektorów pracy. Jest on od lat powtarzany przez moje środowisko związkowe. Chodzi o wzrost rangi konkursu „Najaktywniejszy społeczny inspektor pracy" poprzez przeniesienie jego realizacji ze szczebla okręgowego na szczebel centralny. Czy państwo byliby skłonni rozważyć ten postulat?

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Lista mówców została wyczerpana.

Proszę panią minister o udzielenie odpowiedzi.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Dziękuję członkom Rady za pozytywną ocenę „Programu działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2013 r.". Przed udzieleniem odpowiedzi na pytania szczegółowe, chciałabym podkreślić, że Państwowa Inspekcja Pracy jako jednostka sektora finansów publicznych planując swoje zadania musi uwzględniać potencjał kadrowy i zabezpieczenie finansowe, jakimi dysponuje. Według stanu na dzień dzisiejszy, w Polsce jest 1540 inspektorów pracy. Musimy planować zadania – kontrolno-nadzorcze i pozostałe – na szczeblu centralnym i w okręgowych inspektoratach w ramach tematów własnych tak, aby wywiązać się z nich.

Z satysfakcją przyjmuję ocenę, że jest to program ambitny. Nie chodzi o planowanie programu po „najniższych kosztach", lecz o planowanie zadań, które jesteśmy w stanie jak najlepiej wykonać. Z drugiej strony – przy konstruowaniu każdego programu stajemy przed pewnymi dylematami – co jesteśmy w stanie wykonać, co jesteśmy w stanie wybrać jako najważniejsze problemy, aby można było przeprowadzić kontrole, które będą porównywalne i nie będą drobną częścią działań, które moglibyśmy przeprowadzić w innych – może ważniejszych – obszarach.

Przechodząc do odpowiedzi, zacznę od pytań pana senatora Rulewskiego. Dostrzegamy problem wydłużonego wieku aktywności zawodowej. W programie działania ta sprawa została ujęta na str. 12 – na razie – wstępnie w ramach programu informacyjno-promocyjnego „Ochrona zdrowia w miejscu pracy – ograniczanie negatywnych skutków narażenia na szkodliwe czynniki środowiska pracy". Będziemy zwracać szczególną uwagę na konieczność zapewnienia ochrony zdrowia pracowników w aspekcie wydłużania okresu ich aktywności zawodowej. Rozpoczynamy od programu informacyjno-promocyjnego, ale zakładamy, że w przyszłości może przekształcić się w temat kontrolno-nadzorczy. Natomiast w najbliższym czasie to zagadnienie będzie realizowane w ramach wspomnianego programu.

Jeśli chodzi o sprawy związane z budownictwem – temat 211 – to szczególny akcent został położony na rusztowania. Chciałabym jednak zwrócić uwagę, że w wytycznych do tego tematu został zawarty cały blok zagadnień dotyczący prac ziemnych w wykopach. Zatem nie pomijamy tej kwestii ze względu na zagrożenie wypadkowe.

Pan senator mówił również o instalacjach gazowych, wskazując na problemy przy stosowaniu wózków jezdniowych. Nie wprowadzamy tego zagadnienia do tematów centralnych. Natomiast w czterech okręgowych inspektoratach pracy – w Kielcach, Łodzi, Rzeszowie i Warszawie – ten temat jest przewidziany do realizacji w ramach zadań własnych.

Jeśli chodzi o sprawy związane z ochroną wzroku i oświetleniem światłem dziennym, to nasz program przewiduje zarówno kontrole minimalnych wymagań przy maszynach do obróbki drewna, podczas których będą również badane środki ochrony wzroku. Oświetlenie światłem dziennym i odpowiednie natężenie światła będą sprawdzane w trakcie kontroli nowo powstałych zakładów. Ta kwestia będzie również uwzględniana w wydawanych przez nas opiniach dotyczących odstępstw od stosowania oświetlenia dziennego. Nie pomijamy tego tematu. Ale nie musi być ujęty jako nazwa tematu centralnego.

Ustawa antydyskryminacyjna wskazuje wiele instytucji, które będą zaangażowane w jej realizację. Zwracam uwagę, że Państwową Inspekcję Pracy do pewnych działań

zobowiązuje również Kodeks pracy. Prowadziliśmy w zakładach pracy badania ankietowe dotyczące równego traktowania. Przed kilku laty PIP uczestniczyła również w realizacji programu prowadzonego przez pełnomocnika rządu ds. równego traktowania. Sądzę, że obecnie zważywszy na wielość podmiotów realizujących przepisy ustawy antydyskryminacyjnej chyba nie ma potrzeby, aby Inspekcja Pracy angażowała się zbytnio w tego typu działania. Reagujemy na skargi pracownicze dotyczące nierównego traktowania i nielegalnego zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców. Badamy te kwestie podczas kontroli.

Serdecznie dziękuję panu posłowi Gadowskiemu za pozytywną ocenę naszego programu działania. Jeśli chodzi o terminy przeprowadzania kontroli przez poszczególne okręgowe inspektoraty pracy, to aż tak szczegółowo nie przewidujemy realizacji, że np. w Warszawie kontrola dotycząca pewnego zagadnienia będzie w maju, a w Kielcach – w czerwcu. Pozostawiamy realizację tematów poszczególnym okręgowym inspektoratom pracy. Musimy – mówiłam o tym na wstępie – uwzględniać potencjał, którym dysponujemy w okręgowych inspektoratach pracy – chodzi przede wszystkim o specjalistów – aby tematy były realizowane w sposób płynny, niezakłócony. Niektóre tematy mogą być realizowane w dłuższym okresie. To jest kwestia szczegółowych rozwiązań w okręgowych inspektoratach pracy.

Podejmowane przez PIP działania prewencyjne i profilaktyczne wynikają z kierunku działania, który przyjęliśmy, co wpisuje się w standardy europejskie. Istotnie, coraz większy akcent kładziemy na te zadania. Otrzymujemy na nie coraz więcej środków budżetowych. Zatem możemy rozwijać tę działalność z pożytkiem dla ochrony pracy. Dziękuję serdecznie za pozytywne oceny naszych kampanii.

Jeśli chodzi o większe zaangażowanie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie w działalność prewencyjną wśród młodych ludzi, to ten inspektorat ma doświadczenia w przygotowaniu młodzieży z tego regionu, która w okresie wakacyjnym może podejmować różne prace. Dobrze, jeśli ci młodzi ludzie będą znali różne kwestie związane z ochroną pracy. Nie będą wówczas zaskakiwani. Sądzę, że pozostałe okręgowe inspektoraty pracy mogłyby się wiele nauczyć w tym zakresie od OIP w Szczecinie.

Do Państwowej Inspekcji Pracy wpływa od ponad 20 tys. do ok. 30 tys. skarg rocznie. Ok. przeprowadzanych rocznie kontroli wynika ze skarg. Ta statystyka utrzymuje się od paru lat. Zgodnie z przepisami, anonimy nie są rozpatrywane. Ale przyjęliśmy zasadę, że z każdą skargą powinniśmy zapoznać się. Bowiem jeśli nawet nie jest podpisana, to może zawierać ważną informację z punktu widzenia ochrony zdrowia i życia ludzkiego lub też informacje potwierdzone przez inne źródła. Wówczas taka informacja może być inspiracją do przeprowadzenia kontroli.

Odnosząc się do naszej działalności w zakresie poradnictwa, to cieszy się ona dużym zainteresowaniem. Udzielamy bezpłatnych porad. Zgłasza się do nas wiele osób. Są to zarówno pracownicy, pracodawcy, działacze związkowi, społeczni inspektorzy pracy. Rocznie udzielamy ponad 900 tys. do 1 mln porad zarówno w okręgowych inspektorach pracy, oddziałach oraz w trakcie kontroli. Myślę, że działalność w tym zakresie jest nie do przecenienia.

Pan Maciej Sekunda wspomniał również o motywacji płacowej. Nie ukrywam, że chciałabym, aby inspektorzy pracy więcej zarabiali. W projekcie budżetu na przyszły rok zaplanowałam 10% wzrost funduszu płac. Nie podjęto jeszcze decyzji w tej sprawie. Prace nad budżetem trwają. Zwracam uwagę, że od trzech lat Państwowa Inspekcja Pracy ma zamrożony fundusz płac – w 2010 r. na podstawie decyzji ówczesnego Głównego Inspektora Pracy i przez następne dwa lata – na podstawie zapisów ustaw okołobudżetowych. Faktycznie, coraz trudniej jest dysponować funduszem płac. Sygnalizowałam ten problem na posiedzeniach Komisji ds. Kontroli Państwowej i Komisji Finansów Publicznych, przedstawiając projekt budżetu. Podkreślałam potrzebę zapewnienia właściwych, satysfakcjonujących wynagrodzeń dla całej kadry Państwowej Inspekcji Pracy, co jest związane z pozyskaniem jak najlepszych fachowców, którzy mogliby zasilić nasze grono. Nabór na aplikacje inspektorskie w ostatnich latach dowodzi, że pozyskanie nowych fachowców jest coraz trudniejsze. Podobnie przedstawia się sprawa utrzymania najlepszych fachowców w Państwowej Inspekcji Pracy.

Planując program przewidujemy, że co roku kontrole skargowe stanowią 30% kontroli. Sądzę, że one nie zaburzą realizacji programu, skoro przez ostatnie lata nie odnotowaliśmy takiego przypadku. Natomiast faktycznie każdego roku wpływa duża liczba skarg pracowniczych. Nie ukrywam, że jest to problem z punktu widzenia realizacji niektórych zadań PIP.

Przez lata w sprawozdaniach głównego inspektora pracy były zamieszczane dane GUS dotyczące liczby wypadków przy pracy. Musieliśmy dostosować się do terminu przekazania sprawozdania, a GUS nie jest w stanie przekazać nam w tym terminie swoich danych statystycznych dotyczących wypadków przy pracy. Dlatego zmieniliśmy sposób prezentowania danych dotyczących wypadków. Obecnie prezentujemy w sprawozdaniu dane dotyczące wypadków przy pracy, których okoliczności i przyczyny zbadaliśmy.

Odnosząc się do zagadnień poruszonych przez panią prof. Koradecką – dziękuję za pozytywną ocenę programu – chciałabym podkreślić, że nie możemy zapomnieć o młodych pracownikach. Młodzi pracownicy zostali uwzględnieni w programie „Kultura bezpieczeństwa". Zastanowimy się, gdzie jeszcze należałoby przewidzieć to zagadnienie.

Duży problem stanowią nanomateriały. Nie wszyscy zdają sobie sprawę z jego znaczenia. W ubiegłym roku prowadziliśmy kontrole w tym zakresie. Mamy określone oceny i wnioski. Sądzę, że za jakiś czas trzeba będzie wrócić do tego zagadnienia.

Porozumienie zawarte przez siedem wiodących firm budowlanych pod auspicjami głównego inspektora pracy ma bardzo duże znaczenie. Te firmy z własnej inicjatywy określają minimalne wymagania dla swoich podwykonawców. To porozumienie może być wzorem dla innych firm. Rzeczywiście, problemem są podwykonawcy, a nie główni wykonawcy. 27 listopada br. w Głównym Inspektoracie Pracy zbiera się Rada ds. Bezpieczeństwa w Budownictwie przy głównym inspektorze pracy. Na posiedzeniu Rady będą omawiane m.in. te zagadnienia.

Realizacja zadań służby bhp jest od lat naszym tematem kontrolnym. Nie chcemy nikogo wyręczać ani zwalniać pracodawców od odpowiedzialności. To nie jest zadanie Państwowej Inspekcji Pracy. Nasze działania nie zwolnią żadnego pracodawcy z odpowiedzialności za przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy w jego zakładzie. Badamy systemowe działania służby bhp. W ten sposób postrzegamy to zagadnienie.

Pan dr Paszkiewicz mówił o tematach własnych okręgowych inspektoratów pracy. Pytał, kto o nich decyduje. Chciałabym wyjaśnić, że w pozostawiamy inwencję okręgowym inspektoratom pracy w zakresie doboru tematów zależnie od ich doświadczeń i specyfiki. Dbamy o to, żeby mieściły się w kanonach, które zakłada program działania oraz nie powielały tematów realizowanych centralnie. Staramy się, aby program nie były zbyt przeładowany zarówno tematami realizowanymi centralnie, jak tematami własnymi realizowanymi przez okręgowe inspektoraty pracy.

Odpowiadając pani Renacie Górnej, chciałabym wyjaśnić, iż rzeczywiście w przyszłym roku będziemy realizować tematykę dotyczącą umów cywilnoprawnych. Jest to sprawa coraz częściej nagłaśniana. Myślę, że kontrole Państwowej Inspekcji Pracy w przyszłym roku przyniosą pewne wnioski dotyczące przeciwdziałania patologii polegającej na omijaniu przepisów prawa pracy i zastępowaniu umów o pracę umowami cywilnoprawnymi.

Na posiedzeniu Rady Krajowej OPZZ dyskutowaliśmy o kwestiach dotyczących społecznych inspektorów pracy. Program „Akademia społecznego inspektora pracy" prowadzony przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach ma być kontynuowany. Jest bardzo wysoko oceniana. Informacja o tym przedsięwzięciu nie musi być umieszczona w planie centralnym. Jest to temat własny realizowany przez OIP w Katowicach.

Jeśli chodzi o konkurs na najaktywniejszego społecznego inspektora pracy, to problemem są kryteria wyboru takiego inspektora, jakie moglibyśmy przyjąć na szczeblu centralnym. Na naszym spotkaniu wskazywałam na praktyczne problemy. Myślę, że prowadzenie tego konkursu w dotychczasowej formule jest uzasadnione.

Chciałabym zaznaczyć, że przewidujemy temat związany z ochroną zdrowia w miejscu pracy ze szczególnym uwzględnieniem wydłużonego okresu aktywności zawodowej.

Kampania informacyjno-promocyjna „Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie" jest 3-letnią kampanią realizowaną centralnie. Nie dostrzegam zagrożenia dla jej realizacji.

W przyszłym roku będziemy kontrolować małe zakłady zatrudniające do 50 pracowników. Będziemy je sprawdzać w zakresie zarządzania bezpieczeństwem i wypadków przy pracy. Nie zapominany o tych podmiotach, bo one dominują na naszym rynku pracy. Dlatego przeprowadzany w nich najwięcej kontroli. Natomiast przenosimy nieco akcent na średnie i duże zakłady ze względów, o których mówiłam na wstępie.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Chciałabym w tym miejscu przekazać Państwowej Inspekcji Pracy wyrazy uznania od niemieckiej inspekcji pracy. Przed tygodniem w Dreźnie odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli okręgowi inspektorzy pracy z Poznania i Zielonej Góry. Zaprezentowali świetne materiały dotyczące ich pracy inspekcyjnej. Okazuje się, że polska i niemiecka inspekcja pracy różnią się m.in. zakresem realizowanych zadań. Polska inspekcja realizuje więcej zadań. Niemieccy partnerzy podkreślali z uznaniem jakość i wielość zadań realizowanych przez polską inspekcję.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Projekt stanowiska przygotuje Zespół ds. Prawno-Organizacyjnych.

Przechodzimy do spraw bieżących.

Informuję, że zmienił się termin rozpoczęcia jutrzejszego posiedzenia Zespołu ds. Skarg. Posiedzenie rozpocznie się o godz. 9.30, a nie jak wcześniej planowano o 10.00.

Przypominam, że termin zgłaszania propozycji tematów do planu pracy Rady na 2013 r. upływa 30 listopada br. Prosimy o składanie propozycji do sekretariatu Rady.

Pierwotnie planowany termin następnego posiedzenia – 4 grudnia br. został zmieniony ze względu na prośbę członków Rady, którzy będą uczestniczyć w uroczystościach barbórkowych. Następne posiedzenie Rady odbędzie się 10 grudnia br. w sali konferencyjnej Nowego Domu Poselskiego. Początek o godz. 16.00.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Proponuję zmianę godziny rozpoczęcia na 13.00. Byłoby to dogodne dla dojeżdżających.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Godz. 16.00 odpowiada większości osób dojeżdżających. Zatem – mimo sympatii dla pana senatora – nie zmienimy godziny rozpoczęcia posiedzenia.

Przypominam, że o godz. 13.00 rozpocznie się uroczystość wręczenia nagród laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Udział zapowiedzieli m.in. marszałek Sejmu pani Ewa Kopacz, podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej pan Radosław Mleczko. Serdecznie zapraszam.

Ogłaszam przerwę do godz. 13.00.

[Po przerwie]

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dzisiejsza uroczystość wręczenia nagród i wyróżnień laureatom Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy jest doskonałą okazją do spotkania Rady Ochrony Pracy z przedstawicielami przedsiębiorstw wiodących w poprawie warunków pracy poprzez wdrażanie rozwiązań technicznych usprawniających pracę oraz czyniących ją bezpieczniejszą. Witam państwa bardzo serdecznie.

Chciałabym szczególnie powitać szefa Kancelarii Sejmu, pana ministra Lecha Czaplę. Pan minister reprezentuje panią marszałek Ewę Kopacz. Pani marszałek musiała zmienić swoje plany i nie mogła przybyć na dzisiejszą uroczystość. Serdecznie witam podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, pana Radosława Mleczkę.

Witam przedstawicieli organizatorów Konkursu: pana Zbigniewa Derdziuka – prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, panią Iwonę Hickiewicz – głównego inspektora pracy, pana Bogusława Piaseckiego – wiceprezesa Urzędu Dozoru Technicznego, pana Włodzimierza Hausnera – doradcę prezesa Naczelnej Organizacji Technicznej, panią Wiesławę Taranowską – wiceprzewodniczącą Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

Witam przedstawicieli sponsorów: Polskiej Telefonii Cyfrowej SA, Fiata Auto Poland SA, Polskiego Zrzeszenia Producentów i Dystrybutorów Środków Ochrony Indywidual-

nej, Mazowieckiej Spółki Gazownictwa Sp. z o. o., Team Prevent Sp. z o. o., Koksowni Przyjaźń Sp. z o. o., Operatora Gazociagów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA.

Pragnę również powitać przedstawicieli uczelni i instytutów badawczych, które prowadzać badania dotyczące nowych rozwiązań w zakresie ochrony człowieka w środowisku pracy przyczyniają się do postępu w tej dziedzinie.

Witam członków Rady Ochrony Pracy oraz zaproszonych gości.

Rada Ochrony Pracy stara się wspierać poprawę warunków pracy przez zaangażowanie partnerów społecznych, w działaniach legislacyjnych, opiniotwórczych i promocyjnych. Uważamy bowiem, że działania na rzecz kształtowania warunków pracy nie mogą być –
nawet w sytuacji kryzysu – odkładane na później, bo to wpływałoby bezpośrednio na nieodwracalne straty zarówno w wymiarze ludzkim, jak i społecznym oraz ekonomicznym.

Ciągle jest zbyt wiele wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Żadne statystyki – rosnące czy malejące – nie zmieniają faktu, że każdy wypadek ma negatywny wpływ nie tylko na poszkodowanego i jego rodzinę, ale także na funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Zatem niezbędna jest zmiana wciąż częstej postawy lekceważenia złych warunków pracy. Trzeba wprowadzić powszechną modę na bezpieczeństwo pracy. W związku z tym niezmiernie ważne jest opracowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, akceptowanych zarówno przez pracodawców, jak i pracowników, a po ich wdrożeniu przynoszących trwałą poprawę warunków pracy.

Pragnę wyrazić przekonanie, że rozwiązania konkursowe będą docierać do coraz większej grupy odbiorców i w ten sposób bezpośrednio przełożą się na poprawę warunków pracy w Polsce. Serdecznie gratuję nagrodzonym i reprezentowanym przez nich przedsiębiorstwom.

Proszę pana ministra Lecha Czaplę o zabranie głosu w imieniu pani marszałek Ewy Kopacz.

Szef Kancelarii Sejmu Lech Czapla:

Pani marszałek ze względu na dynamicznie rozwijające się bieżące wydarzenia nie mogła niestety przybyć na uroczystość wręczenia nagród laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Odczytam tezy wystąpienia pani marszałek skierowanego do uczestników dzisiejszej uroczystości:

„Znajdujemy się w miejscu, w którym jest tworzone prawo, także dotyczące warunków pracy. Prawo musi zawierać rozwiązania, które nie tylko odpowiadają międzynarodowym standardom, ale spełniają oczekiwania pracowników, zwłaszcza że świat zmienia się z niebywałą szybkością a wraz z nim nasza świadomość. Dlatego też często prawo będzie o krok za potrzebami. Problem musi być diagnozowany, opisywany, tłumaczony na język prawa i przeprowadzony przez parlament. Gdybyśmy nawet reagowali w sposób natychmiastowy na wszystkie potrzeby, to wiemy, że istnieje kolejna przeszkoda na drodze do stanu idealnego. Prawo i rzeczywistość – to nie lustrzane odbicia.

W rzeczywistości funkcjonuje rynek pracy. W czasach, gdy o pracę coraz trudniej, bardziej boimy się walczyć o swoje prawa. Wielu z nas zetknęło się z problemami w tej dziedzinie, jeśli nie osobiście, to słyszeli o tym od swoich najbliższych, przyjaciół, a także z mediów. Niektóre z nich zakończyły się reakcją u przełożonych, oficjalną skargą lub skierowaniem sprawy do sądu. Takie rozwiązania są ciągle traktowane jako ostateczność. Godzimy się na łamanie prawa, bo obrona naszych praw może oznaczać problemy w utrzymaniu pracy. Często ryzykujemy, często przegrywamy.

Liczba wypadków przy pracy w naszym kraju nie spada. To pokazuje, jak wiele mamy jeszcze do zrobienia. Dlatego ogromną rolę odgrywa edukacja. Musimy być świadomi naszych praw. Szczególnie istotną rolę mają do spełnienia instytucje, które stoją na straży naszych praw – Państwowa Inspekcja Pracy i Rada Ochrony Pracy. Muszą budować w nas pewność, że nie jesteśmy sami, zdani wyłącznie na siebie.

Potrzebne są konkretne działania. Do takich należy Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy. Trzeba aktywizować ludzi tam, gdzie w sposób pozytywny można zmieniać rzeczywistość. I tak dzieje się. W ciągu 40 lat funkcjonowania konkursu przedstawiono ponad 4 tys. rozwiązań. Ich zastosowanie przyniosło poprawę warunków pracy

setkom tysięcy osób, a także dały pozytywne skutki ekonomiczne. Konkurs pozwala nie tylko wyzwolić drzemiącą energię, pomagać ludziom, ale również walczyć ze stereotypami. Udział kadry zarządzającej dowodzi, że pracodawcy także zależy na wartościach wykraczających poza samą pracę. Oby krąg zaangażowanych w poprawę bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy stale poszerzał się, bo do tego jak istotne są warunki pracy nie trzeba na tej sali nikogo przekonywać.

Chciałabym jeszcze zwrócić uwagę na problem, który – co wyraźnie widać – jest związany z warunkami pracy. Coraz częściej naszej pracy towarzyszy stres. Polacy należy do jednych z najbardziej zestresowanych pracowników na świecie. Dlatego jest ważne, aby ci, którzy organizują pracę swojego zespołu, zwracali uwagę na tę kwestię. Badania Międzynarodowej Organizacji Pracy dowodzą, iż dobre zarządzanie oraz optymalizacja warunków pracy pozwalają redukować zjawisko stresu.

Jestem przekonana, że dzisiejszej uroczystości nie będzie towarzyszył żaden stres. To czas dobrych i pozytywnych emocji. Świetna praca zasługuje wyłącznie na wyróżnienie i gratulacje. Dlatego też gratuluję wszystkim laureatom uzyskanych nagród. Marszałek Sejmu Ewa Kopacz".

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, panie ministrze.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Radosława Mleczkę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Radosław Mleczko:

Ogromnie cieszę się z tego spotkania osób reprezentujących zarówno firmy, przedsiębiorców, jak świat nauki i polityki, których jednoczy idea tworzenia coraz lepszych i bezpieczniejszych warunków pracy.

W tym miejscu chciałbym złożyć szczególne podziękowania i skierować kilka słów do pani prof. Danuty Koradeckiej, która jest dobrym duchem nie tylko tego konkursu, ale jednoczy nas wokół spraw związanych z bezpieczeństwem i warunkami pracy. Czyni to z uporem i konsekwencją osiągając znakomite rezultaty. Jednym z nich jest również ten konkurs organizowany od 40 lat.

Padały tutaj liczby dotyczący wypadków przy pracy. Dla nas są one podstawowym źródłem wiedzy. Na ich podstawie tworzymy strategie, podejmujemy decyzje zmierzające do poprawy warunków pracy. Ale – jak słusznie zauważyła pani poseł Mrzygłocka – najważniejsza jest każda jednostkowa sytuacja. Bowiem każdy wypadek przy pracy jest tragedią dla osoby poszkodowanej, jej rodziny i bliskich. To również konkretne konsekwencje dla przedsiębiorstwa. Dlatego dzisiaj, kiedy jesteśmy w gronie osób, które w sposób konstruktywny, innowacyjny i nowoczesny potrafią odpowiadać na kwestie dotyczące bezpieczeństwa i warunków pracy, zdaję sobie sprawę, iż dzięki proponowanym przez państwa projektom i rozwiązaniom ktoś nie jest narażony na wypadek i stres. Może pracować w korzystniejszych warunkach i mieć większą satysfakcję z pracy.

Pani poseł mówiła o modzie na bezpieczeństwo w pracy oraz o potrzebie podejmowania – nawet w trudnej sytuacji ekonomicznej – działań w tym zakresie. Jestem przekonany, że ten konkurs i nasze spotkania – a mam zaszczyt uczestniczyć w kolejnym – są również okazją do budowania pewnej kultury związanej z bezpieczeństwem pracy, która zaczyna się od kwestii dotyczących organizacji, bezpośrednich relacji między pracodawcą a pracownikiem, zmierzając do rozwiązań technologicznych tworzących bazę nowoczesnego przedsiębiorstwa.

Dziękuję wszystkim osobom, które zdecydowały się wziąć udział w tym konkursie. Gratuluję nagrodzonym. Słowa podziękowania kieruję również do partnerów tego przedsięwzięcia – sponsorom, dzięki którym ufundowane są nagrody. W imieniu ministra pracy i polityki społecznej dziękuję za zaszczyt patronowania temu konkursowi. Życzę udanego spotkania.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, panie ministrze.

Proszę o zabranie głosu głównego inspektora pracy, panią Iwonę Hickiewicz.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Jest mi niezmiernie miło uczestniczyć w dzisiejszej uroczystości. Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy realizując kompleksowe działania jest ważnym sprzymierzeńcem Państwowej Inspekcji Pracy, szczególnie w obszarze prewencji zagrożeń i popularyzacji zagadnień bezpieczeństwa w środowisku pracy. Z tym większą satysfakcją urząd, którym mam zaszczyt kierować angażuje się w różnego rodzaju inicjatywy realizowane przez panią prof. Koradecką, wśród których Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy zajmuje szczególne miejsce.

Z roku na rok powiększa się baza wyłonionych przez Sąd Konkursowy najlepszych praktyk ukierunkowanych na poprawę warunków pracy oraz ochronę człowieka w środowisku pracy. Niezmiennie, od 40 lat konkurs inspiruje do tworzenia gotowych rozwiązań dla pracodawców, na których spoczywa kodeksowa odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Jest wspaniałą zachętą do doskonalenia metod identyfikacji oraz oceny zagrożeń i ryzyka zawodowego, poszukiwania nowych rozwiązań techniczno-organizacyjnych w zakresie konstrukcji, technologii urządzeń i materiałów obejmujących swym ochronnym oddziaływaniem szerokie grono pracowników.

Pragnę szczególnie serdecznie pogratulować wszystkim laureatom tegorocznej edycji konkursu. Proszę przyjąć wyrazy uznania za państwa inwencję, szczere zaangażowanie i wolę podzielenia się z innymi najlepszymi rozwiązaniami poprawiającymi bezpieczeństwo pracy. Życzę laureatom konkursu – i nam wszystkim – aby dostrzeżone przez Sąd Konkursowy i uhonorowane nagrodą rozwiązania przynosiły wymierne efekty dla poprawy bezpieczeństwa i zdrowia w środowisku pracy.

Pani prof. Danucie Koradeckiej pragnę życzyć niesłabnącego entuzjazmu w podejmowaniu inicjatyw na rzecz pozytywnego zmieniania sposobu podejścia pracodawców i pracowników do kształtowania bezpiecznego środowiska pracy, będącego przecież wyznacznikiem naszych wszystkich działań. Życzę sukcesów w realizacji kolejnych edycji tego szczególnego konkursu, jak i wielu innych cennych przedsięwzięć prewencyjnych przybliżających nas do wspólnego celu.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję, pani minister.

Proszę panią Marię Madej o odczytanie listu od minister nauki i szkolnictwa wyższego, pani Barbary Kudryckiej.

Przedstawicielka Centralnego Instytutu Ochrony Pracy-Państwowego Instytutu Badawczego Maria Madej:

„Szanowna pani przewodnicząca, proszę przyjąć moje podziękowanie za zaproszenie do udziału w uroczystości wręczenia dyplomów laureatom Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Bardzo żałuję, że ze względu na podjęte zobowiązania nie mogę uczestniczyć w tym szczególnym wydarzeniu.

Praca stanowi ogromną wartość w życiu człowieka. Umożliwia jego samorealizację. Doskonali go. Kształtuje jego charakter. Dzięki pracy bierzemy aktywny udział w kreowaniu otaczającej nas rzeczywistości.

Cieszę, że Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy konsekwentnie organizuje ogólnopolski konkurs poświęcony poprawie warunków pracy. Z radością przyjęłam wiadomość o rozstrzygnięciu jego jubileuszowej edycji. Chciałabym przekazać wyrazy uznania organizatorom przedsięwzięcia oraz osobom uczestniczącym w pracach Sądu Konkursowego. Pozwolę sobie złożyć serdeczne gratulacje tegorocznym laureatom oraz wszystkim autorom rozwiązań poświęconych ochronie człowieka w jego miejscu pracy. Wraz z życzeniami wszelkiej pomyślności oraz wielu sukcesów, łączę wyrazy szacunku. Barbara Kudrycka”.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Proszę przewodniczącą Sądu Konkursowego, panią prof. Danutę Koradecką, o przedstawienie wyników 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy.

Przekazuję prowadzenie dalszej części uroczystości pani Marii Madej.

Przewodnicząca Sądu Konkursowego prof. Danuta Koradecka:

Przedstawię wyniki konkursu, który ma 40 lat. W polskiej historii 40 lat jest datą przełomową, budzącą nadzieje na rozwój i sukces. Jest to jeden z najdłużej trwających konkursów w naszym kraju, a w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy – ma najdłuższą tradycję. Jego celem jest inspirowanie i upowszechnianie prac naukowo-badawczych oraz rozwiązań organizacyjno-technicznych prowadzących do poprawy warunków pracy. Przed 40 laty został zainicjowany przez resort pracy. Jest nieprzerwanie organizowany od 1972 r.

Dominują w nim uczestnicy z sekcji gospodarki o najwyższych wskaźnikach wypadkowości, w tym górnictwa, budownictwa i przemysłu maszynowego. Niemniej jednak *spectrum* uczestników jest bardzo szerokie – od wielkich zakładów pracy takich, jak np. kopalnie po małe zakłady rzemieślnicze np. piekarnie. Uczestniczą również placówki naukowe – uczelnie i instytuty badawcze. Zatem poprawą warunków pracy zajmują się różne podmioty. Zależy to od ich postrzegania godności człowieka w pracy.

Dzięki temu konkursowi identyfikujemy obszary, w których działanie na rzecz poprawy warunków pracy jest szczególnie potrzebne. Jednocześnie jest szansa na wdrażanie rozwiązań z programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy". Wzrasta świadomość i zaangażowanie pracodawców, ale także aktywizują się pracownicy poprzez wdrażanie swoich rozwiązań racjonalizatorskich. Bowiem pracownicy najlepiej znają stanowisko pracy i zagrożenia, które tam występują.

Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy łączy świat nauki i praktyki. W związku z tym pojawia się szansa na tworzenie kultury bezpieczeństwa. Ona jest podstawą, na której można realizować poprawę warunków pracy, szczególnie w sytuacji zmian na rynku pracy i wzrostu liczby osób samozatrudniających się. Każdy absolwent szkoły podstawowej, średniej i uczelni wyższej powinien być wyedukowany w zakresie kultury bezpieczeństwa.

Liczba prac nadsyłanych na konkurs w poszczególnych latach wahała się – były wzrosty i spadki. Obecnie wracamy do jednego z najwyższych poziomów w historii Instytutu. Rozwiązania, które wpływają do Sądu Konkursowego zostały wcześniej ocenione w okręgowych oddziałach Naczelnej Organizacji Technicznej. Konkurs jest organizowany w dwóch kategoriach: rozwiązania techniczne i organizacyjne (zastosowane w praktyce) oraz prace naukowo-badawcze z tej dziedziny.

Organizatorami konkursu są Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Gospodarki oraz Naczelna Organizacja Techniczna, we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwem Edukacji, Państwową Inspekcją Pracy, Wyższym Urzędem Górniczym, Urzędem Dozoru Technicznego, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność" i Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych.

Na 40. edycję Konkursu nadesłano 92 prace. Dotyczyły całego *spectrum* zagrożeń – hałasu, drgań, zagrożeń chemicznych, pyłowych, mechanicznych, elektrycznych, wybuchowych, pożarowych. Następnie – pola elektromagnetyczne, uciążliwość pracy, środki ochrony indywidualnej, a także edukacja.

W kategorii: Rozwiązania techniczne i organizacyjne przyznano jedną nagrodę I stopnia, trzy nagrody II stopnia, trzy nagrody III stopnia oraz 17 wyróżnień. Chciałabym pokrótce przedstawić nagrodzone rozwiązania.

Nagroda I stopnia – Poprawa bezpieczeństwa pracy w górniczych wyrobiskach eksploatacyjnych poprzez wdrożenie systemu PECM z modułem Gather. Autorzy rozwiązania są pracownikami Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach, ELSTA Sp. z o. o. w Wieliczce.

Zagrożenie bezpieczeństwa mogą stwarzać długo eksploatowane obudowy zmechanizowane. Należało w sposób najbardziej uzasadniony merytorycznie i ekonomicznie poznać czy dana obudowa nadal może funkcjonować. Nowe rozwiązanie polega na zastosowaniu technologii radiowej identyfikacji elektronicznej do zdalnego odczytu danych zakodowanych w układach elektronicznych obudowy.

Rozwiązanie zastosowano w 20 kopalniach. Szacuje się, iż poprawa warunków pracy osiągnięta dzięki zastosowaniu tego rozwiązania nastąpiła u ok. 6 tys. osób.

Nagroda II stopnia – Program „Zgłoś zagrożenie bezpieczeństwa". Autorzy pracują w PKN Orlen SA w Płocku.

Dotychczas właściwie we wszystkich zakładach występuje problem z aktywnym i konsekwentnym uczestnictwem pracowników w kształtowaniu warunków pracy. W PKN Orlen stworzono program „Zgłoś zagrożenie bezpieczeństwa". Ten program funkcjonuje w przedsiębiorstwie. Umożliwia zgłoszenie uwag przez intranet i szybkie reagowanie, co jest ważne bo pracownicy widzą, że ich uwagi są realizowane. Założeniem programu jest szybkie reagowanie i rozwiązywanie co najmniej 80% zasygnalizowanych problemów w ciągu maksymalnie jednego miesiąca.

Program wdrożono w PKN Orlen na 100 wydziałach produkcyjnych, a jego zasięgiem objęto ponad 4 tys. pracowników. Program jest wdrażany w spółkach Grupy Kapitałowej.

Nagroda II stopnia – Poprawa bezpieczeństwa pracy w kopalniach Katowickiego Holdingu Węglowego SA przez prowadzenie instruktaży „5 minut dla bezpieczeństwa". Autorzy są pracownikami Katowickiego Holdingu Węglowego SA i Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego.

Mimo rozbudowanego systemu szkoleń bhp funkcjonujących w holdingu, zaobserwowano tendencję wzrostową liczby wypadków przy pracy. Postanowiono podjąć działania dodatkowe, stosunkowo proste, ale skuteczne. Wprowadzono instruktaże metodą „5 minut dla bezpieczeństwa". Były to krótkie rozmowy na temat bezpieczeństwa pracy z pracownikami bezpośrednio na ich stanowiskach pracy.

W wyniku wdrożenia projektu w 2011 r. odnotowano zmniejszenie liczby wypadków przy pracy w kopalniach KHW SA o 21 w stosunku do roku poprzedniego. Jednocześnie zaobserwowano zmniejszenie udziału „czynnika ludzkiego" jako przyczyny wypadków o 5,5%.

Projektem objęto łącznie 21 ścian wydobywczych, 40 przodków i ok. 1150 innych stanowisk pracy. Nowatorska metoda instruktażu może być wdrożona w innych spółkach węglowych.

Nagroda II stopnia – Bezprzewodowy system wspierania logistyki dla transportu podziemnego WLSS. Autorzy pracują w Instytucie Technik Innowacyjnych EMAG w Katowicach.

Największa liczba wypadków w górnictwie podziemnym występuje podczas transportu. Osoby zarządzające transportem powinny być wyposażone w środki techniczne zapewniające otrzymanie aktualnych danych dotyczących bieżącej sytuacji, szczególnie lokalizacji poszczególnych pojazdów oraz ich stanu technicznego.

W Instytucie Technik Innowacyjnych EMAG opracowano i wdrożono bezprzewodowy system wspierania logistyki pozwalający na lokalizację i wizualizację położenia pojazdów, skuteczną komunikację z kierowcami, wysyłanie komunikatów alarmowych i transmisję danych diagnostycznych.

System został wdrożony w 2011 r. w KGHM Polska Miedź SA, w Zakładzie Górniczym Polkowice-Sieroszowice. Dzięki zastosowaniu systemu, osiągnięta poprawa bezpieczeństwa pracy dotyczy bezpośrednio dysponentów i kierowców pojazdów oraz wszystkich pracowników uczestniczących w pracach związanych z transportem.

Nagroda III stopnia – Pomost sztucznego dna szybu stosowany w układach ochronnych transportu pionowego z wykorzystaniem dyssypacji energii. Autorzy są pracownikami Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach.

Pomosty bezpieczeństwa sztucznego dna szybu są znane – opisane w kilku patentach – jako rozwiązania zabezpieczające. Jednak wiele parametrów opatentowanych rozwiązań nie spełnia wymagań współczesnego górnictwa. Dlatego opracowano nowe rozwiązanie. Jego podstawowym celem jest zapewnienie ochrony pracownikom głębiącym szyby górnicze przed spadającymi elementami, często o znacznej masie i z dużej wysokości. Opracowana i skonstruowana osłona stanowi zabezpieczenie mechaniczne w postaci wielowarstwowego układu membranowego zbudowanego z krzyżujących się strun, będącego elementem sprężystym i amortyzującym energię spadku. Zaletą pomostu sztucznego dna jest jego mały ciężar, łatwość montażu membrany, pewność mocowa-

nia elementów tłumiących oraz możliwość dopasowania nośności pomostu. Inne zalety to niski koszt wytworzenia, wyeliminowanie prac spawalniczych przy montażu, wysoka skuteczność potwierdzona zastosowaniem praktycznym w kopalniach.

Zastosowanie pomostu sztucznego dna przyczyni się do poprawy warunków pracy 160 osób. Możliwe jest jego wdrażanie w innych kopalniach.

Nagroda III stopnia – Bielszowicki system ładowania otworów strzałowych o długości powyżej 70 m. Autorzy są zatrudnieni w Kompanii Węglowej SA, Oddział KWK „Bielszowice" w Rudzie Śląskiej.

Stosowana w górnictwie aktywna profilaktyka tąpaniowa (rozładowywanie naprężeń w strefach ich koncentracji) jest realizowana przez wykonywanie tzw. strzelań profilaktycznych polegających na odpalaniu dużych ilości materiału wybuchowego w otworach strzałowych o jak największej długości. Z uwagi na uwarunkowania techniczne, te otwory nie przekraczają 70 m.

Opracowano nowe rozwiązanie umożliwiające ładowanie otworów strzałowych o długości 95 m, a zatem zwiększające skuteczność aktywnego zwalczania zagrożenia tąpaniami. Nowa metoda została wdrożona w Kopalni Bielszowice. Może być stosowana w każdym przedsiębiorstwie wykonującym roboty strzałowe. W wyniku zastosowania rozwiązania poprawą warunków pracy zostało objętych 58 osób pracujących na stanowiskach górników strzałowych. Dzięki zmniejszeniu zagrożenia tąpaniami, poprawa bezpieczeństwa pracy dotyczy pośrednio całej załogi.

Nagroda III stopnia – Stałe środki dostępu między dwoma poziomami jako systemowe rozwiązanie techniczne w zakresie organizacji pracy na wysokości wewnątrz i na zewnątrz hal naprawczych w Sekcjach Napraw i Eksploatacji Taboru w „Kolejach Mazowieckich – KM" Sp. z o. o. Autor jest pracownikiem „Kolei Mazowieckich – KM" Sp. z o. o. w Warszawie.

W sekcjach napraw i eksploatacji taboru kolejowego występują stanowiska pracy na wysokości wewnątrz i na zewnątrz hal naprawczych, wyposażone zwykle w drabiny przystawne i szelki bezpieczeństwa z linami mocowanymi do stałych elementów konstrukcji. Tradycyjne rozwiązania, oprócz ryzyka upadku z wysokości, powodują duży wysiłek fizyczny pracowników wykonujących czynności na tych stanowiskach.

Dlatego opracowano i wdrożono w halach przeglądowych spółki „Koleje Mazowieckie – KM" stałe pomosty robocze w miejsce drabin, stałe systemy asekuracji poziomej i pionowej przy odśnieżaniu dachów budynków hal przeglądowych. W ten sposób zminimalizowano ryzyko potknięcia, poślizgnięcia i upadku z drabiny oraz ograniczono wysiłek fizyczny pracowników.

Zastosowanie tego rozwiązania przyniosło poprawę warunków pracy co najmniej 80 pracownikom.

Oprócz nagród zostało również przyznanych 17 wyróżnień. Wyróżniono Kompanię Węglową SA, Politechnikę Śląską w Gliwicach, Jastrzębską Spółkę Węglową SA KWK „Jass-Mos" w Jastrzębiu Zdroju, KGHM Polska Miedź SA, Oddział ZG Polkowice, Oddział ZG Lubin, Oddział ZG Rudna, Polską Grupę Energetyczną Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA, Oddział Elektrownia Bełchatów, Arcelor Mittal Poland, Oddział w Zdzieszowicach, Instytut Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach, INTEX Ośrodek Innowacji Technicznych i Kooperacji w Poznaniu, INOVA Centrum Innowacji Technicznych Sp. z o. o. w Lubinie, CARBOMECH Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej, firmę PROTASIEWICZ w Suwałkach i Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy.

W kategorii: Prace naukowo-badawcze przyznano po jednej nagrodzie I, II i III stopnia.

Nagroda I stopnia – Wykorzystanie technik rzeczywistości wirtualnej do szkolenia pracowników w zakresie postępowania w czasie prac szczególnie niebezpiecznych. Autorzy są pracownikami Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie.

Techniki rzeczywistości wirtualnej zyskują coraz większą popularność jako narzędzia wykorzystywane do badań naukowych bądź szkoleń. Komputerowa symulacja zjawisk zachodzących w świecie rzeczywistym umożliwia bowiem wyeliminowanie zagrożeń związanych z czynnościami wykonywanymi w warunkach rzeczywistych.

W opracowanym w CIOP-PIB rozwiązaniu zbudowano i uruchomiono stanowisko badawczo-szkoleniowe, w którym wykorzystano techniki zanurzeniowej rzeczywistości wirtualnej w procesie doskonalenia wiedzy pracowników i oceny ich zachowań w sytuacjach awaryjnych mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia.

W skład systemu wchodzi 12 kamer pracujących w algorytmie analizy obrazu, wyszukującym znaczniki. W projekcie wykorzystano wyniki zaawansowanych badań naukowych realizowanych w środowisku wirtualnym, mogące znaleźć zastosowanie w symulacji dowolnego rodzaju pracy. Techniki rzeczywistości wirtualnej wykorzystane do prowadzenia szkoleń umożliwią nabycie i przećwiczenie prawidłowych reakcji pracowników w sytuacjach zagrożenia, ale w kontrolowanych bezpiecznych warunkach. Podniesienie kompetencji pracowników będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę bezpieczeństwa pracy. Opracowanie powstaje we współpracy z Kompanią Węglową.

Nagroda II stopnia – SafeAR – system podnoszenia poziomu bezpieczeństwa pracy z wykorzystaniem technologii rozszerzonej rzeczywistości. Autorzy są pracownikami Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach.

Opracowany przez Instytut KOMAG system stanowi innowacyjne narzędzie wspomagające prowadzenie szkoleń w zakresie bezpieczeństwa pracy. Pracownik jest wyposażony w tzw. przenośne stanowisko szkoleniowe złożone z komputera przenośnego (umieszczonego np. w plecaku), okularów zintegrowanych z kamerą do rejestracji otoczenia i słuchawek. System rozpoznaje tzw. znaczniki, czyli graficzne elementy rozmieszczone w miejscach generujących potencjalne zagrożenie dla zdrowia pracownika. Oprogramowanie systemu umożliwia wprowadzenie zestawu informacji przypisanych do danego znacznika. Informacje pobrane z bazy danych umieszczane są na obrazie z kamery, a następnie odbierane przez osobę szkoloną jako obraz rzeczywistości wzbogacony o dodatkowe elementy. W ten sposób system identyfikuje zagrożenia i wskazuje ich lokalizację w rzeczywistym miejscu pracy.

Nagroda III stopnia – Metoda neutralizacji zużytych emulsji olejowych. Autorzy pracują w Instytucie Zaawansowanych Technologii Wytwarzania w Krakowie.

Szerokie zastosowanie w przemyśle emulsyjnych cieczy obróbkowych do obróbki skrawaniem (lub stosowanych np. jako ciecze chłodzące) jest przyczyną powstawania dużych ilości szczególnie trwałych emulsji olejowych. Są one szkodliwe dla zdrowia człowieka i zanieczyszczają środowisko naturalne. Do ich unieszkodliwiania i utylizacji stosuje się wiele metod, a z uwagi na ich ograniczenia, zwykle wykorzystuje się kilka metod jednocześnie.

Nowa technologia neutralizacji zużytych emulsji olejowych oparta jest na metodzie elektrostatyczno-elektrolitycznej. W ten sposób otrzymuje się odpad stały o wysokiej wartości opałowej oraz wodę o czystości wystarczającej do bezpiecznego jej odprowadzenia do kanalizacji. Urządzenie ma ochronę patentową.

Jako wyróżnienia specjalne przyznano statuetki. Uhonorowano nimi Kopalnię Węgla Kamiennego „Jas-Mos" Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA oraz Kopalnię Węgla Kamiennego „Halemba-Wirek" Oddział Kompanii Węglowej SA za szczególną aktywność w opracowywaniu rozwiązań poprawiających warunki pracy. Natomiast za szczególną aktywność we wspieraniu idei Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy przyznano statuetkę Mazowieckiej Spółce Gazownictwa.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy, pani poseł Mrzygłocka, mówiła o sponsorach nagród. Od dawna nasz konkurs wspiera Polska Telefonia Cyfrowa SA, Fiat Auto Poland SA – w tym miejscu wypada uczcić pamięć pana prezesa Enrico Pavoni, który od początku uczestniczył w realizacji konkursu – Polskie Zrzeszenie Producentów i Dystrybutorów Środków Ochrony Indywidualnej, Mazowiecka Spółka Gazownictwa, Team Prevent, Koksownia Przyjaźń, Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM.

Oprócz wyżej wymienionych fundatorów, należy też wspomnieć o Naczelnej Organizacji Technicznej, która ufundowała trzy roczne prenumeraty „Przeglądu Technicznego". Otrzymują je: Instytut Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach, Politechnika Śląska i spółka ELSTA w Wieliczce.

Wszystkim laureatom składam serdeczne gratulacje.

m.k.

Przedstawicielka CIOP-PIB Maria Madej:

Rozpoczynamy uroczystość wręczenia 10 nagród i 3 wyróżnień laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Do wręczenia statuetek oraz dyplomów zapraszam pana ministra Lecha Czaplę – szefa Kancelarii Sejmu RP, pana ministra Radosława Mleczkę – podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, panią poseł Izabelę Katarzynę Mrzygłocką – przewodniczącą Rady Ochrony Pracy oraz panią prof. Danutę Koradecką – przewodniczącą Sądu Konkursowego.

W kategorii: Rozwiązania techniczne i organizacyjne nagrodę I stopnia przyznano pracy „Poprawa bezpieczeństwa pracy w górniczych wyrobiskach eksploatacyjnych poprzez wdrożenie systemu PECM z modułem Gather". Zapraszam autorów: panią Joannę Rogalę-Rojek, panów Dariusza Jenczmyka i Aleksandra Piechę – z Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach, panów Marka Jaszczuka, Stanisława Szweda, Józefa Markowicza z Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Wydział Górnictwa i Geologii, Instytut Mechanizacji Górnictwa oraz panów Jacka Stankiewicza, Marcina Szczurkowskiego i Michała Warzechę – z ELSTY Sp. z o. o. w Wieliczce. Serdecznie gratulujemy!

Nagrodę II stopnia otrzymał program „Zgłoś zagrożenie bezpieczeństwa". Zapraszam autorów: panów Dariusza Loskę, Przemysława Gostomskiego, Jana Płaza, Jana Szrajbera, Leszka Majczynę, Mariusza Kondrackiego, Łukasza Stańczaka – z Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN SA w Płocku. Gratulujemy nagrodzonym!

Nagrodę II stopnia przyznano za opracowanie „Poprawa bezpieczeństwa pracy w kopalniach Katowickiego Holdingu Węglowego SA przez prowadzenie instruktaży metodą *5 minut dla bezpieczeństwa*". Zapraszam autorów: panów Waldemara Mroza, Eugeniusza Małobęckiego, Marka Steczka – z Katowickiego Holdingu Węglowego SA oraz panią Agnieszkę Szczygielską z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego. Gratulujemy!

Kolejną nagrodę II stopnia otrzymała praca „Bezprzewodowy system wspierania logistyki dla transportu podziemnego WLSS". Zapraszam autorów: panów Przemysława Wiszniowskiego, Dariusza Babeckiego, Marka Bełzę, Tomasza Szpaka, Tomasza Mazura, Michała Łempickiego, Krzysztofa Zycha, Radosława Bełzę, Dawida Nakoniecznego – z Instytutu Technik Innowacyjnych EMAG w Katowicach. Gratulujemy!

Nagrodę III stopnia otrzymała praca „Pomost sztucznego dna szybu w układach ochronnych transportu pionowego z wykorzystaniem dyssypacji energii". Zapraszam autorów: panów Mariusza Szota, Stanisława Pruska, Jana Szymałę, Krzysztofa Paradowskiego, Łukasza Szota, Bogusława Kubisia, Łukasza Hankusa, Bogusława Gawliczka, Łukasza Małeckiego, Marcina Witka – z Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach. Gratulujemy nagrody!

Kolejną nagrodę III stopnia przyznano opracowaniu „Stałe środki dostępu między dwoma poziomami jako systemowe rozwiązania techniczne w zakresie organizacji pracy na wysokości wewnątrz i na zewnątrz hal naprawczych w Sekcjach Napraw i Eksploatacji Taboru w „Kolejach Mazowieckich – KM" Sp. z o. o.". Zapraszam autora pana Jacka Bocheńskiego z „Kolei Mazowieckich – KM" Sp. z o. o. w Warszawie. Gratulujemy zdobywcy nagrody!

Nagrodą III stopnia został nagrodzony projekt „Bielszowicki system ładowania otworów strzałowych o długości powyżej 70 m". Zapraszam autorów: panów Andrzeja Szymusiaka, Zbigniewa Batora, Tomasza Kosza i Mirosława Michalika – z Kompanii Węglowej SA, Oddział KWK „Bielszowice" w Rudzie Śląskiej. Serdecznie gratulujemy!

W kategorii: Prace naukowo-badawcze nagrodę I stopnia przyznano projektowi „Wykorzystanie technik rzeczywistości wirtualnej do szkolenia pracowników w zakresie postępowania w czasie prac szczególnie niebezpiecznych". Zapraszam autorów: panów Andrzeja Grabowskiego, Marcina Milanowicza, Jarosława Jankowskiego – z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy-Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie. Serdecznie gratulujemy!

Nagrodą II stopnia został nagrodzony projekt „SafeAR – system podnoszenia poziomu bezpieczeństwa pracy z wykorzystaniem technologii rozszerzonej rzeczywistości". Zapraszam autorów: panów Dariusza Michalaka, Łukasza Jaszczyka, Teodora Winklera – z Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach. Serdecznie gratulujemy!

Nagrodę III stopnia otrzymała praca naukowo-badawcza pt. „Metoda neutralizacji zużytych emulsji olejowych”. Zapraszam autorów: panów Waldemara Polowskiego, Janusza Wszołka, Kazimierza Czechowskiego, Łukasza Janczewskiego – z Instytutu Zaawansowanych Technologii Wytwarzania w Krakowie. Gratulujemy!

W obecnej edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy zostały przyznane trzy wyróżnienia specjalne. Za szczególną aktywność w opracowywaniu rozwiązań poprawiających warunki pracy wyróżnienie otrzymuje Kopalnia Węgla Kamiennego „Jas-Mos” Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Po odbiór statuetki zapraszam pana Marka Celmera – dyrektora Kopalni Węgla Kamiennego „Jas-Mos”. Serdecznie gratulujemy wyróżnienia!

Drugie wyróżnienie specjalne za szczególną aktywność w opracowywaniu rozwiązań poprawiających warunki pracy otrzymuje Kopalnia Węgla Kamiennego „Halemba-Wirek” Oddział Kompanii Węglowej SA. Po odbiór statuetki zapraszam pana Marcina Mazura – dyrektora ds. pracy w Kopalni Węgla Kamiennego „Halemba-Wirek”. Gratulujemy zdobywcy wyróżnienia!

Zostało również przyznane wyróżnienie specjalne ze szczególną aktywność we wspieraniu idei Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Otrzymała je Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Po odbiór statuetki zapraszam pana Kazimierza Nowaka – prezesa spółki. Gratulujemy wyróżnienia!

Gratulujemy wszystkim nagrodzonym!

Proszę o zabranie głosu pana Waldemara Mroza – wiceprezesa zarządu Katowickiego Holdingu Węglowego.

Wiceprezes zarządu Katowickiego Holdingu Węglowego SA Waldemar Mróz:

Dziękuję za możliwość wypowiedzi podczas uroczystości wręczenia nagród 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Minęło 40 lat i nadal musimy podejmować działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy. Przed 30 laty pisałem pracę magisterską na temat m.in. poprawy bezpieczeństwa w jednej z kopalń.

Jeśli spojrzeć na jakość i liczbę zdarzeń w naszych kopalniach, to można stwierdzić, iż nastąpiła poprawa bezpieczeństwa. Niemniej jednak każdy wypadek jest naszą porażką. W dzisiejszej uroczystości uczestniczą pracodawcy, pracobiorcy i przedstawiciele władz. Musimy ciągle pracować nad poprawą bezpieczeństwa i warunków pracy.

Składam serdeczne podziękowania organizatorom konkursu, który ma czterdziestoletnią tradycję. Chciałbym, aby ta tradycja była kontynuowana dla dobra wspólnego. Gratuluję wszystkim nagrodzonym. Życzę, aby na 41 edycję nadesłano jeszcze więcej prac, które pozwolą pracownikom uniknąć tragicznych konsekwencji wypadków, a pracodawcom – konsekwencji finansowych.

Prowadząca przedstawicielka CIOP-PIB Maria Madej:

Proszę wiceprzewodniczącą OPZZ, panią Wiesławę Taranowską, o zabranie głosu w imieniu pracowników.

Wiceprzewodnicząca Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Wiesława Taranowska:

Jestem pracobiorcą. Przedmówca wspomniał, że w dzisiejszej uroczystości biorą udział przedstawiciele władz ustawodawczych, wykonawczych, pracodawcy i pracownicy. Dla pracowników niezmiernie ważne jest bezpieczeństwo pracy. W dobie kryzysu, gdy widzimy, że pracodawcy najbardziej oszczędzają na bezpieczeństwie pracy, idea tego konkursu jest bardzo ważna. Dziękuję pani prof. Koradckiej, że od 40 lat organizowany jest Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy. To przedsięwzięcie wskazuje pracodawcom, że można zaoferować pracownikom bezpieczną pracę.

Kryzys wymusza oszczędności na pracodawcach. Mamy bardzo wiele przykrych przykładów z kraju dowodzących, że pracownik ponosi konsekwencje kryzysu i najbardziej na nim cierpi. Ale są również uczciwi pracodawcy, którzy jasno mówią pracownikom, że jest źle i trzeba oszczędzać. Rozsądny związek zawodowy prowadząc dialog z pracodawcą dochodzi z nim do porozumienia. Godzi się na obniżenie standardów płacowych, czasu pracy, ale także na ograniczenie bezpieczeństwa. Pracownicy są w stanie uczynić wszystko dla ratowania firmy, aby mieć pracę zwłaszcza w sytuacji, gdy tyle milionów

ludzi jest jej pozbawionych. Niepokojem napawają nas umowy cywilnoprawne, które nie uwzględniają bezpieczeństwa pracy tworzonego przez pracodawcę.

Mogłabym długo mówić, czym dla pracowników jest bezpieczeństwo pracy. Jest najważniejszą wartością. Wypadek przy pracy jest nieszczęściem dla pracownika i jego rodziny. Ale koszty ponosi też zakład pracy, a także ZUS, który musi później ponosić wydatki na rehabilitację. Z satysfakcją przyjęłam zmianę ustawy i wzrost środków na prewencję. Te środki będzie można wykorzystać w naprawdę dobrym celu.

Gratuluję pracodawcom – laureatom konkursu, którzy dbają o bezpieczeństwo pracy. Życzę, aby wszyscy pracodawcy zrozumieli, że bezpieczeństwo jest najważniejszą sprawą. Prowadzi do dobrobytu załogi. Życzę wszystkiego najlepszego laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Życzę, abyśmy w przyszłym roku spotkali się w tym miejscu i nagrodzili tych, którzy walczą o bezpieczeństwo pracy.

Prowadząca przedstawicielka CIOP-PIB Maria Madej:

Dobiega końca oficjalna część naszej uroczystości. Serdecznie gratulujemy wszystkim laureatom 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poprawy Warunków Pracy. Zapraszamy do wspólnego zdjęcia na schodach w hallu głównym, a potem na poczęstunek.